

VEU

Mødemateriale

**udsendt til rådets orientering, kommentarer og godkendelse med
svarfrist onsdag den 22. juni 2022**

Rådsmødet den 22. juni 2022 er aflyst

Godkendelsespunkterne er godkendt af rådet den 22. juni 2022.

Punkt 1: Mødematerialets omfang

Materiale:

Materialeliste (rådsmødets oprindelige dagsorden)

Bemærkninger:

Dagsordenspunkterne 2 og 4 indstilles til rådets godkendelse.

Indstillingen anses som tiltrådt, hvis bemærkninger til indstillingen ikke er rådets sekretariat i hænde senest onsdag den 22. juni 2022.

Indstilling:

Til orientering.

Materiale

	Side
1. Forside	
2. Godkendelse af referat fra VEU-rådsmødet den 27. april 2022	1
3. Meddelelser	9
4. Ansøgning fra MJE om to nye FKB'er	13
5. Efterbehandling af mødet med Børne- og undervisningsminister	69
6. Forbrug og aktivitet på erhvervsrettet og almen VEU i 1. kvartal 2022	71
7. Status for VisKvalitet	85

Punkt 2: Godkendelse af referat for VEU-rådsmøde 27. april 2022

Materiale:

Udkast til referat af VEU-rådets møde den 27. april 2022 er udsendt med e-mail til rådet onsdag den 8. juni 2022.

Bemærkninger:

Der er enkelte tilføjelser til referatet, se side 5.

Dot om reformkommissionen er ny og ønsket tilføjet af repræsentanten for DFS, De landsdækkende oplysningsforbund, Foreningen af Daghøjskoler og Foreningen af Ledere ved Danskuddannelserne.

Indstilling:

Til godkendelse

Referat af
VEU-Rådsmødet nr. 69
den 27. april 2022 kl. 13.30 – 15.30

Til stede: Jens Mejer Pedersen (formand), Nanna Højlund, Thomas Felland, Claus Eskesen, Pia Maul Andersen, Charlotte Netterstrøm, Lars Espersen, Gerda K. Thomassen, Kasper Palm, Gitte Brückner, Stig Holmelund Jarbøl, John Meinert Jacoben, Frank Jørgensen, Jannik Bay, Maria Cecilie Kjeldsen, Christine Bernt Henriksen, Inge Steen Mikkelsen, Tina Voldby, Christina Laugesen, Jens Møller, Lone Vingtoft, Lars Michael Madsen, Henrik Saxtorph (sekretær).

Til stede fra Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM): Katrine Tarp, Anne Mette Vang-Rydall, Mette Holm Simonsen, Thomas Bugge, Susanne Anthony, Lene Norden, Oliver Asmund Bornemann (student).

Indledende bemærkninger

Formanden bød velkommen til rådsmødet med en bemærkning om en ambition om at gennemgå punkterne 1 – 4 i løbet af det første kvarter for at få ordentlig tid til punkterne 5 og 6.

1. Godkendelse af dagsorden

Formanden konstaterede herefter, at dagsorden kunne godkendes.

2. Godkendelse af referat fra VEU-rådsmødet den 23. februar 2022

Formanden konstaterede, at referatet kunne godkendes.

3. Meddelelser fra Formanden

Formanden henviste til coveret for punktet og pointerede, at årshjulet opdateres løbende.

Formanden oplyste, at dagsordenpunktet "Statistik for garantikurser" flyttes til et efterfølgende møde, fordi data ikke kan trækkes fra voksenuddannelse.dk.

Mette Holm Simonsen oplyste, at data ville være klar til septembermødet.

DA bemærkede, at der manglede data fra voksenuddannelse.dk.

Mette Holm Simonsen bad parterne indsende deres evt. bemærkninger med henblik på et opfølgende møde med parterne herom for at få afklaret problemerne.

Formanden forespurgte herefter rådet, om forslag til udtalelse om danskuddannelser kunne godkendes.

Repræsentanterne for Danske Erhvervsskoler - Lederne, SOSU-lederforeningen og Foreningen af forstandere og direktører ved AMU-centrene samt for **Danske HF og VUC** bemærkede, at de havde enkelte bemærkninger vedr. aldersafgrænsningen for indvandrere under 25 år, idet også indvandrere over 25 år skal omfattes, og at AMU også kan supplere sprogundervisningstilbuddet.

Formanden bad repræsentanterne om at sende deres bemærkninger til FU, som fik bemyndigelse til at færdigudarbejde udtalelsen.

4. Meddelelser fra Børne- og Undervisningsministeriet **Formanden** gav ordet til BUVM.

Katrine Tarp informerede omkring Ukrainesituationen. Der er indgået en politisk aftale om at skabe mere fleksibilitet på tværs af alle uddannelsesområder som for eksempel mulighed for at undervise på ukrainsk og engelsk. Fokus er især på daginstitutioner og folkeskolen, ikke så meget på voksen- og efteruddannelse. Endvidere mulighed for mere fjernundervisning, ligesom kommunerne kan købe sig ind på evt. ledig uddannelseskapacitet, hvis det kan lade sig gøre.

Beskæftigelsesministeriet forestår opgaven omkring ukrainere i job med BUVM på sidelinjen, hvor uddannelsessektoren allerede fx ifm. sundhedsuddannelserne har lavet relevante uddannelsesforløb.

Brev afsendt til efteruddannelsesudvalgene for at få oplyst om eventuelle behov for justeringer ifm. ukraineres uddannelsesmuligheder.

FH kvitterede for aftalen om de 100 mio. til grøn efteruddannelse og opkvalificering. Parterne blev ikke involveret, men det er godt, at efteruddannelsesudvalgene inddrages. Derefter blev følgende spørgsmål nævnt til ministeriets overvejelse:

- Det er vigtigt, at forhandlingerne om den kommende trepartsaftale påbegyndes snarest
- En opsamling på de afholdte temamøder mellem regeringen og arbejdsmarkedets imødeses.

DA udtrykte undren over det hyrdebrev, som ministeriet havde udsendt om, at certifikatkurser ikke kan afholdes som fjernundervisning, netop fordi sektoren har fået erfaring med fjernundervisning fra perioden med corona.

DA bakkede ligeledes op om, at forhandlingerne om en kommende trepartsaftale påbegyndes snarest.

Anne Mette Vang-Rydall oplyste, at brevet var udsendt på foranledning af Arbejdstilsynet og omhandlede uddannelser omfattet af Arbejdstilsynets regulering. Uddannelserne har både et teoretisk og praktisk indhold, og derfor er det Arbejdstilsynets vurdering, at kurserne ikke kan gennemføres som fjernundervisning.

Formanden konkluderede, at FU følger op på dette spørgsmål.

5 Orientering med en efterfølgende drøftelse om 2. generationsreformer med fokus på VEU og institutionerne ved Per B. Christensen, medlem af reformkommissionen

Formanden bød Per B. Christensen velkommen til rådsmødet.

Per B. Christensens orientering havde fokus på livslang læring til de mindst uddannede, og her var følgende med relevans for VEU-rådet:

- De unge uden uddannelse, der bliver voksne
- De voksne på kanten af arbejdsmarkedet
- De ufaglærte og faglærte i beskæftigelse

De overordnede udfordringer kunne opdeles i tre grupper:

1. For mange har svage basale kompetencer
2. For få beskæftigede, virksomheder og ledige gør gennem arbejdslivet brug af erhvervsrettet VEU
3. VEU-systemet er ikke i tilstrækkelig grad overskueligt og tilgængeligt for den enkelte og for virksomhederne og kan i sig selv være en barriere for anvendelse

Og derfor var målet for VEU-området, at:

1. Andelen af voksne, som mangler basale faglige færdigheder, skal nedbringes markant
2. Særligt flere ufaglærte og faglærte skal vedligeholde og udbygge deres kompetencer gennem deltagelse i erhvervsrettet VEU og det ordinære uddannelsessystem
3. VEU-systemet skal være nemt at forstå og tilgå for borgere, sagsbehandlere og virksomheder.

Paradokset er, at dem med mindst uddannelse har størst gevinster ved efteruddannelse, men alt for mange får ikke en efteruddannelse, hvorfor det er Reformkommissionens grundlæggende analyse, at der ikke er behov for store strukturændringer, men i stedet et bedre overblik over mulighederne i dag.

Reformkommissionen anbefaler, at der etableres et digitalt uddannelsesoverblik, som skal give den enkelte og virksomheden et bedre overblik efteruddannelses muligheder; ny praksis for kompetencevurdering med et langt stærkere fokus på afdækning af personers reelle erhvervede kompetencer; ny vej fra ufaglært til faglært: *Praksissvendeordning* efter norsk forbillede samt gratis deltagelse i grundlæggende almene VEU-fag (avu).

For de ufaglærte kan overblik over merit i erhvervsuddannelser fra AMU-kurser, sikring af sammenhængende uddannelsesforløb og mere fleksible rammer for voksne i erhvervsuddannelser understøtte vejen til at blive faglært. Det er også vigtigt at løfte de basale færdigheder ved et virtuelt optag på FVU, en national strategi for digitale undervisningsmaterialer, et gratis løft af grundlæggende kompetencer på avu samt målrettet FVU for personer uden dansk som modersmål.

Rådet takkede for en klar og præcis orientering om de centrale problemstillinger vedr. livslang læring til de mindst uddannede – et emne der er stor opmærksomhed på. Men de centrale problemstillinger kunne også foldes mere ud.

Fra den efterfølgende drøftelse fremkom bl.a. flg. synspunkter:

- I virksomheder, der har en forventning til deres medarbejders fortsatte uddannelse, ser det ud til, at der også gennemføres mere uddannelse
- Uddannelsesinstitutioner skal være i bedre kontakt med arbejdspladserne
- På et tidspunkt indtræder forestillingen om, at nu skal man ikke uddanne sig mere, så der skal fokus på at motivere medarbejderne til uddannelse
- Kun 1/3 af den uddannelse, der gennemføres, afholdes i det offentlige system
- Der mangler et fokus på det opsøgende og virksomhedsforlagte arbejde, og der er brug for anbefalinger omkring taxametersystemet og institutionernes mulighed og ansvar for at lave systematisk opsøgende arbejde
- Refusionsbegrænsning gør, at kommunerne ikke anvender FVU som indsats, hvorfor der er brug for en specifik anbefaling

- Digital undervisning forudsætter basale digitale færdigheder
- Det er vigtigt med fokus på økonomien for efter- og videreuddannelse, hvor Reformkommissionens overvejelser om SU netop er en vigtig pointe
- VEU-aspektet kan der med fordel være mere fokus på fx ifm den måde kommunerne henviser til uddannelsesudbud, ligesom der er barrierer for flygtninge og indvandrere ift. VEU
- Vigtigt at også voksne ordblinde er en tydelig målgruppe i fremtidige rapporter
- Reformkommissionen burde have set på, hvordan den fleksible folkeoplysning kunne spille en større rolle i motivation for mere efteruddannelse.

Per B. Christensen kommenterede rådets bemærkninger:

- Medarbejdere kommer til at have meget lange erhvervskarrierer, og voksenuddannelse medfører højere løn og mere varig beskæftigelse, hvorfor det er et samfundsansvar at ændre synet på efter- og videreuddannelse.
- Reformkommissionen har 8 måneder tilbage, hvor man bl.a. vil adressere digitale og nye læringsformer, hvor tiltag som virksomhedsforlagt undervisning kan være en mulighed, bl.a. for tosprogede.
- Det opsøgende arbejde drøftes i kommissionen, og det er tankevækkende, at nogle uddannelsesinstitutioner og pensionskasser er rigtig gode til det, hvorfor der burde være mulighed for vidensdeling.
- Kommunerne adresseres i reformkommissionens arbejde ifm. pakke om voksne på kanten.
- Det digitale overblik skal drøftes videre af folk, der er tættere på problemstillingerne i hverdagen. Der bør ikke gå mange år, inden man har et sådan redskab. Ift. digitale læringsformer dækker det også generelt nye læringsformer og andre, mere praksisnære undervisningsformer, der er tættere på medarbejdernes trykzone. Nye læringsformer, herunder digitale, handler altså også om det fysiske møde, og måske særligt et fysisk møde uden for klasselokalet.
- Der kommer ikke nødvendigvis et VEU-aspekt, men der kommer et aspekt omkring arbejdet med udsatte grupper, hvor kommuner i deres beskæftigelses- og uddannelsesindsatser i højere grad skal anlægge et investeringsfokus frem for at regne med, at udfordringerne går væk.
- Reformkommissionen har forladt begrebet om andengenerationsreformer, fordi det var svært at forklare

- Kommissionen har ikke forberedt andre ændringer, hvis de foreslåede mindre justeringer ikke virker.

Per B. Christensen opfordrede til sidst rådet til at skrive til kommissionen, hvis man har refleksioner m.v. i forlængelse af reformkommissionens arbejde.

Formanden afsluttede med at takke for orienteringen og konkludere, at VEU-rådet sætter pris på, at reformkommissionen har sat fokus på området. VEU-rådet vil af egen kraft forsøge at arbejde videre med forslagene og deres eventuelle implementering.

6. Efterbehandling af mødet med Børne- og undervisningsminister

Formanden indledte med at henvise til det udsendte materiale, som beklageligvis ikke var parat til udsendelse sammen med det øvrige mødemateriale og bemærkede, at det vil være naturligt at invitere KL og repræsentanter fra udbyderkredsen med i arbejdsgruppen. Arbejdsgruppen bliver formentlig med fem medlemmer.

FH bemærkede, at drøftelserne bør udskydes fra juni til september aht. trepartsforhandlingerne. Rådet bør tage en første drøftelse af, hvilke forandringer af de institutionelle rammer, der bør iværksættes.

DA var enig med FH om udskydelsen fra juni til september, hvorfor FU forslås at justere tidsplanen.

Det vil være hensigtsmæssigt at afvente trepartsforhandlingerne inden arbejdet påbegyndes i den/de foreslåede arbejdsgrupper. Endvidere kan trepartsforhandlingerne ændre i strukturerne og dermed påvirke arbejdsgruppernes arbejde.

Der skal arbejdes mere med papiret, så kvalitet, digitalisering og grøn omstilling bør være en del af papirets indholdsdel, ligesom prioriteringen af disse evt. bør justeres.

Formanden konkluderede, at FU justerer oplægget pba. de faldne bemærkninger, og at det genbehandles på et kommende rådsmøde.

7. Pulje til opsøgende arbejde

Formanden henviste coveret for punktet.

Der var ingen bemærkninger.

8 FKB om ansøgning fra HAKL om to nye FKB'er, FKB 2880 Viden- og forretningsservice og FKB 2878 Offentlig forvaltning og sagsbehandling

Formanden henviste til det udsendte materiale og bemærkede, at anmodningen er velbegrundet, der er enighed mellem de berørte efteruddannelsesudvalg, ligesom STUKs samlede vurdering er, at FKB 2880 og 2878 kan godkendes.

Rådet godkendte ansøgningen.

9 EVT

Formanden spurgte, om der var bemærkninger til evt.

DA henlede opmærksomheden på STILs beslutning om privatisering af Netværk for digitalisering af VEU, som rådet ikke var blevet orienteret om.

Thomas Bugge oplyste, at.

- Videndelingsforummet hørte under Kontoret for Pædagogisk It i STIL, som blev nedlagt december 2019.
- STIL overdrog i september 2021 ansvaret for videndelingsforummet til eVidenCenter, hvilket blev annonceret på uvm.dk og i mail til forummets medlemmer.
- STIL fik i forbindelse med overdragelsen *ingen* negative tilbagemeldinger
- Netværket var tidligere gratis, men eVidencenter har nu annonceret, at: "Medlemskabet koster kr. 3.000 pr. år og giver mulighed for at deltage med op til tre personer til hvert af netværkets annoncerede arrangementer".
- VEU-rådet burde have været orienteret om ovenstående. STIL beklager, at dette ikke skete.
- Beslutningen om overdragelsen genovervejes ikke af STIL.

STILs skriftlige orientering herom vedlagt referatet som bilag.

Formanden bemærkede, at FU vil overveje om der er behov for yderligere opfølgning.

Punkt 3: Meddelelser fra formanden og Børne- og Undervisningsministeriet

Materiale:

- VEU-rådets udtalelse om danskuddannelse

Bemærkninger:

VEU-rådets udtalelse er afsendt, og et svar fra ministeriet forventes at foreligge efter sommerferien.

Emnet vedr. garantikurser udsættes til septembermødet, da ministeriet oplyser, at data ikke kan trækkes fra voksenuddannelse.dk, som blev omlagt i juni 2021. Udtrækket kan først laves, når der er udviklet en ny funktion i voksenuddannelse.dk.

Ministeriet oplyser, at man er i dialog med Arbejdstilsynet om, at certifikatkurser ikke kan afholdes som fjernundervisning, og at der arbejdes på et revideret hyrdebrev, der udsendes snarest muligt, jf. referatet fra sidste møde pkt. 4

Indstilling:

Til orientering

Til
Børne- og Undervisningsminister
Pernille Rosenkrantz-Theil
og
Udlændinge- og Integrationsminister
Kaare Dybvad Bek

Kopi til Reformkommissionen

VEU-rådets udtalelse om danskuddannelse for tosprogede elever med anden etnisk baggrund

Rådet for Voksen- og Efteruddannelse (VEU-rådet) afholdt på sit råds-møde den 23. februar 2022 en temadrøftelse om uddannelse og opkvalificering af tosprogede borgere med anden etnisk baggrund.

Formålet med drøftelsen var at drøfte og vurdere de tilbud og muligheder for tilegnelse af danskundskaber, som gælder for personer med udenlandsk baggrund i Danmark.

Drøftelsen tog afsæt dels i et notat om ”Muligheder for uddannelse for tosprogede elever med anden etnisk baggrund” udarbejdet i fællesskab af Børne- og Undervisningsministeriet og Udlændinge- og Integrationsministeriet, der var fremsendt til rådet den 21. februar 2022, dels et notat udarbejdet i fællesskab af AOF Danmark, Danske HF og VUC, og Danske Erhvervsskoler og Gymnasier om udfordringerne ved det nuværende system samt konkrete mål og forslag til, hvordan man kan styrke dansk-uddannelsen af voksne med udenlandsk baggrund.

På rådsmødet konstaterede rådet, at der eksisterer en række udfordringer i det nuværende danskuddannelsessystem, hvilket har betydning for integrationen, ansættelse på arbejdsmarkedet og den nødvendige opkvalificering i en tid, hvor der er behov for kvalificeret arbejdskraft, investeringer og udvikling.

Rådet vurderer, at der primært er to målsætninger, som danskuddannelserne skal opfylde, nemlig at underbygge et øget arbejdskraftudbud med tilstrækkelige danskunderskaber og at sikre, at voksne udlændinge opnår nødvendige dansksproglige kompetencer og viden om kultur- og samfundsforhold i Danmark, så de kan blive deltagende og ydende medborgere. Rådet konstaterer også, at der i integrationsloven¹ findes en række incitamenter for aktiv deltagelse i danskuddannelse, som helt eller delvist overflødiggør behovet for 5-årsreglen i lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl.

Rådets anbefalinger skal dels ses i forhold til konkret oplevede udfordringer med det eksisterende danskuddannelsessystem igennem en år-række, dels i forhold til den aktuelle tilstrømning af ukrainske flygtninge, som ønsker mulighed for at lære dansk for i en midlertidig periode at kunne opnå beskæftigelse og for at kunne deltage i samfundet i Danmark.

Rådet anbefaler derfor,

- at reglen, om at kursister kan modtage danskuddannelse i op til maksimalt fem år, afskaffes og erstattes af en ret til danskuddannelse for de personer med udenlandsk baggrund, som har et behov uafhængigt af varigheden af deres ophold i Danmark
- at der sikres et uddannelsesstaxameter, der harmonerer med bloktilskuddet til danskuddannelsesopgaven, for at forhindre uhensigtsmæssig fokus på pris på bekostning af kvalitet i kommunerne
- at unødigt bureaukrati, der står i vejen for gennemførelse og deltagelse i danskuddannelse, fjernes
- at man indfører muligheden for kortere arbejdsmarkedsrettede danskuddannelseskurser, gerne som brancherettede moduler, der bygger oven på en af danskuddannelserne
- at fjerne barrierer for udlændinge på AVU, som fx at give den kommunale ungeindsats mulighed for at visitere borgere under 25 år, som er uden for FGU-målgruppen, til dansk som andetsprog på AVU for at kunne komme videre i uddannelse eller job. Her tænkes særligt på indvandrere under 25 år, som har en videregående uddannelse. Her til kommer at fjerne den fulde delta-gerbetaling til avu (fx 19.500 kr. for Dansk som andetsprog niveau F-E-D) for alle indvandrere, som har en videregående ud-dannelse
- at fjerne reglen, om at udlændinge med en (udenlandsk) videregående uddannelse ikke kan udløse offentligt tilskud til FVU-undervisning eller SVU.

¹ Jf. § 16 a stk. 2 og § 19 i Bekendtgørelse af lov om integration af udlændinge i Danmark (LBK nr 1146 af 22/06/2020)

Endvidere affødte drøftelsen bl.a. på baggrund af ministeriernes fælles notat en konstatering af, at deltagere med udenlandsk baggrund udgør en voksende og ganske markant andel af samtlige deltagere på de uddannelses tilbud, som ligger under Børne- og Undervisningsministeriets ressort, som eksempelvis FVU-dansk (>80 pct.) og AVU (>60 pct.), og som i udgangspunktet er udviklet og målrettet kursister med dansksproglig baggrund. Denne udvikling iagttages af rådet med bekymring, da den kan afføde en u hensigtsmæssig 'hjemløshed' blandt voksne med dansk baggrund, som har behov for at styrke deres basale læse- og skrivefærdigheder.

Ovenstående anbefalinger kan formentlig understøtte, at denne udvikling bremses, men rådet opfordrer regeringen til at tage bekymringen til efterretning.

VEU-rådet opfordrer på denne baggrund Børne- og Undervisningsministeren samt Udlændinge- og Integrationsministeren til at rette politisk fokus på at ændre de nødvendige lov- og regelsæt i overensstemmelse med ovenstående anbefalinger.

Kopi af denne udtalelse samt ministeriernes notat er tilsendt Reformkommissionen til orientering.

Med venlig hilsen

Jens Mejer Pedersen
Formand

Punkt 4: FKB-ansøgning fra MJE og Industriens Fællesudvalg

Materiale:

- Notat til VEU-rådet fra STUK om ansøgning fra MJE om to nye FKB'er
 - 2876 Etablering og pleje af golf- og idrætsbaner (ude)
 - 2879 Etablering og pleje af grønne områder og anlæg
- Notat til VEU-rådet fra STUK om ansøgning fra IF
 - 2881 Spåntagende metalindustri
- Notat til VEU-rådet fra STUK om ansøgning fra IF
 - 2882 Pladebearbejdende metalindustri

Bemærkninger:

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har modtaget ansøgning fra efteruddannelsesudvalget for Mejeri og Jordbrug, MJE om godkendelse af to nye fælles kompetencebeskrivelser:

- FKB 2876 Etablering og pleje af golf- og idrætsbaner (ude)
- FKB 2879, Etablering og pleje af grønne områder og anlæg

MJE ansøger om at dele den eksisterende FKB 2666, Etablering og pleje af grønne områder og anlæg op i to nye FKB'er: Én ny FKB målrettet anlægsgartnere og én ny FKB, der målrettes greenkeeper og groundsman. Den eksisterende FKB 2666 vil dermed blive videreført i to nye FKB'er med hver deres jobområder: Den ene for anlægsgartnere og den anden for greenkeeper og groundsmen.

Endvidere har Styrelsen modtaget ansøgning fra efteruddannelsesudvalget for Industriens Fællesudvalg om godkendelse af to nye fælles kompetencebeskrivelser:

- FKB 2881 Spåntagende metalindustri
- FKB 2882 Pladebearbejdende metalindustri

FKB 2881 Spåntagende metalindustri er en revision af den eksisterende FKB 2787 Spåntagende metalindustri, og en sammenlægning med FKB 2228 Metrologi i metalindustrien. De to eksisterende FKB'er 2787 Spåntagende metalindustri og 2228 Metrologi i metalindustrien ønskes nedlagt.

FKB 2882 Pladebearbejdende metalindustri er en revision af den eksisterende FKB 2230 Pladebearbejdende metalindustri, som ønskes nedlagt.

Indstilling:

Til godkendelse

FU kan oplyse, at Fælles kompetencebeskrivelser (FKB) skal godkendes af Børne- og Undervisningsministeriet, men inden afgørelsen træffes, skal Rådet for Voksen- og Efteruddannelse udtale sig om forslaget, jf. § 3, stk. 2 i Bekendtgørelse af lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.

Rådet plejer at acceptere en ændring, når

- de faglige udvalg oplyser, at der er sket en koordinering med alle efteruddannelsesudvalg, og at det ikke har givet anledning til ændringsforslag eller bemærkninger.
- det er styrelsens samlede vurdering, at ændringen kan godkendes.

Forudsætningerne er opfyldt, og derfor anbefaler FU, at rådet indstiller til en godkendelse

**Notat til VEU-rådet om ansøgning fra MJE om to nye FKB'er 2879
Etablering og pleje af grønne områder og anlæg og 2876
Etablering og pleje af golf- og idrætsbaner (ude)**

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har modtaget ansøgning fra efteruddannelsesudvalget for Mejeri og Jordbrug, MJE om godkendelse af to ny fælles kompetencebeskrivelser:

- FKB 2876 Etablering og pleje af golf- og idrætsbaner (ude)
- FKB 2879, Etablering og pleje af grønne områder og anlæg

MJE ansøger om at dele den eksisterende FKB 2666, Etablering og pleje af grønne områder og anlæg op i to nye FKB'er: Én ny FKB målrettet anlægsgartnere og én ny FKB, der målrettes greenkeeper og groundsman. Den eksisterende FKB 2666 vil dermed blive videreført i to nye FKB'er med hver deres jobområder: Den ene for anlægsgartnere og den anden for greenkeeper og groundsmen.

Baggrund

Den eksisterende FKB 2666, der er målrettet anlægsgartnerne, revideres pga. forældede beskrivelse af greenkeeper og groundsmens jobområde, som adskiller sig fra anlægsgartnerens jobområde ved både produkter, ydelser, arbejdsprocesser og arbejdsopgaver, og desuden ved helt andre typiske arbejdspladser og virksomheder end anlægsgartnerens. Desuden vil opdelingen tilgodese kompetenceudviklingen og gøre efteruddannelse mere synligt og overskueligt for skoler, virksomhederne og medarbejderne i jobområderne.

Indhold i FKB 2879, Etablering og pleje af grønne områder og anlæg

Den nye FKB beskriver jobområdet for anlægsgartnerne i seks TAK'er:

- Etablering og pleje af befæstede anlægsgartneranlæg
- Etablering og pleje af grønne områder

- Klima og bæredygtighed inden for anlægsgartnerområdet
- Kommunikation, samarbejde og administration i anlægsgartneri
- Maskinteknik i anlægsgartneri
- Plantebeskyttelse i anlægsgartneri

De seks TAK'er matcher det øgede behov for kompetenceudvikling i relation til fx den grønne omstilling og bæredygtighed: Omlægning fra fos- sildrevne til eldrevne maskiner, analyser af miljøbelastning ved 'grå an- læg', anvendelse af droner til dataindsamling, minimering af kemiske bekæmpelsesmidler ved plantebeskyttelse, fokus på de bløde kompetencer ved in- og eksternt samarbejde samt vejledning og rådgivning af kunder.

MJE ansøger ikke om nye arbejdsmarkedsuddannelser eller enkeltfag til denne nye FKB.

MJE ønsker tilkøbet kurser fra eksisterende FKB 2666, som er målrettet anlægsgartnerne.

Indhold i FKB 2876 Etablering og pleje af golf- og idrætsbaner (ude)

FKB 2876 er beskrevet med følgende fem TAK'er:

- Etablering og pleje af udendørs golf- og idrætsanlæg
- Klima og bæredygtighed på udendørs golf- og idrætsanlæg
- Kommunikation, samarbejde og økonomi - udendørs golf- og idræts- anlæg
- Maskinteknik på udendørs golf- og idrætsanlæg
- Plantebeskyttelse på udendørs golf- og idrætsanlæg

MJE ansøger ikke om nye arbejdsmarkedsuddannelser til denne FKB.

MJE ønsker tilkøbet uddannelser fra FKB 2666, som er målrettet green-keeper og groundsman. Der ønskes desuden tilkøbet kurser fra FKB 2264, Skov- og naturforvaltning og naturformidling (MJE), FKB 2602, Anvendelse af entreprenørmateriel (BAI) samt FKB 2735, Fælleskataloget (STUK).

Koordinering

MJE oplyser, at de reviderede FKB'er 2879, Etablering og pleje af grønne områder og anlæg og 2876 Etablering og pleje af golf- og idrætsbaner (ude) er koordineret med alle efteruddannelsesudvalg, og at der ingen bemærkninger er til de foreliggende beskrivelser.

Udbud

Til FKB 2879 Etablering og pleje af grønne områder og anlæg indstiller MJE udbud til de samme skoler, som på eksisterende FKB 2666:

- Roskilde Tekniske Skole
- NEXT UDDANNELSE KØBENHAVN
- Zealand Business College
- Mercantec
- AMU-Fyn
- AMU SYD
- Jordbrugets UddannelsesCenter Århus
- Mercantec
- AMU Nordjylland

MJE indstiller flg. minimumsaktivitet pr. år målt på kernemål: 0,2 årselever.

Til FKB 2876 Etablering og pleje af golf- og idrætsbaner (ude) indstiller MJE udbud til følgende:

- AMU Nordjylland
- Roskilde Tekniske Skole

Styrelsen for Undervisning og Kvalitets bemærkninger

Det er styrelsens samlede vurdering, at FKB 2879 Etablering og pleje af grønne områder og anlæg og FKB 2876 Etablering og pleje af golf- og idrætsbaner (ude) kan godkendes.

Nummer: 2879
Titel: Etablering og pleje af grønne områder og anlæg
Kort titel: Etabler. anlæg
Status: KLA
Godkendelsesperiode:

Beskrivelse af jobområdet

Definition af jobområdet

Dette jobområde omfatter etablering af grønne områder og anlæg udendørs. Der er tale om etablering og udførelse af anlægsteknisk arbejde ved hjælp af jord, planter, sten og fliser samt forskellige naturmaterialer.

Jobområdet omfatter også pleje af grønne områder og anlæg samt de dertil hørende befæstede arealer udendørs. Ud over pleje af privathaver, offentlige grønne arealer, parker og kirkegårde kan der også indgå pleje af mere naturprægede arealer i byer og urbane områder, hvor der eksempelvis lægges vægt på at styrke den generelle flora og fauna i et givet område.

Jobområdet indeholder mange forskellige typer af faglige opgaver. Fx etablering af befæstede anlæg, etablering af LAR og andre klimatekniske løsninger, opførelse af trapper og støttemure, jordforbedring, såning af græsarealer, græs- og hækklipping, plantning, beskæring af planter, plantebeskyttelse, opstilling af hegn, pergolaer og andre træarbejder, betjening og vedligeholdelse af maskiner, fremstilling og montering af inventar, rådgivning og vejledning af kunder om bl.a. materialevalg, genbrug, biodiversitet og botanisk mangfoldighed.

En anlægsgartner skal i planlægning og udførelse af sine opgaver kunne inddrage klima- og miljøhensyn og herunder eksempelvis vælge maskiner og materialer, som påvirker klima- og miljøforhold mindst muligt. I tilslutning hertil er der et stigende fokus på bæredygtighed og cirkulær økonomi.

Den stigende urbanisering i Danmark koblet med udviklingen inden for teknologi, klima og miljø gør, at anlægsgartnerne fortrinsvis arbejder ”inde i byen”. Her er behov for etablering og pleje af rekreative naturområder og grønne byrum. I designet af disse områder indgår ofte forskellige former for tiltag med relation til klimasikring. I arbejdet med byrummene indgås i nogen sammenhæng aftaler med underentreprenører/ nichefirmaer, som har special-kompetencer inden for eksempelvis etablering af taghaver, legepladser og sansehaver. Anlægsgartnerens arbejde foregår i tæt samarbejde med landskabsarkitekter, ingeniører og andre fagpersoner. Her bidrager anlægsgartneren med sine kompetencer i alt fra anvendelse af teknisk tegning til udførelsen af anlæg.

Typiske arbejdspladser inden for jobområdet

Arbejdspladser i jobområdet er selvstændige anlægsgartnerfirmaer, regioner, kommuner, kirkegårde, parker, slots- og botaniske haver, plantesamlinger, større bygge- og anlægsvirksomheder med anlægsgartnerafdeling, boligforeninger, institutioner og hjemmeservicefirmaer.

De selvstændige anlægsgartnerfirmaer går i retning af at blive større og større. Det hænger sammen med, at mere og mere anlægsgartnerarbejde - bl.a. i kommunalt regi - bliver udliciteret. Det stiller ofte øgede krav til de virksomheder, der kan byde ind på de større opgaver.

Der findes ca. 500 selvstændige anlægsgartnervirksomheder. Hele anlægsgartnerfagets arbejdsområder fordeler sig skønmæssigt med ca. 40 % på nyanlæg og ca. 60 % på pleje- og vedligeholdelsesopgaver. Tendensen peger i retning af, at vedligeholdelsesopgaverne fylder mere og mere.

Der er stor forskel på antallet af beskæftigede inden for de forskellige virksomheder i al almindelighed. De selvstændige anlægsgartnervirksomheder med 2-8 ansatte udgør ca. halvdelen af de selvstændige firmaer. Kun ca. 15 % af disse virksomhedstyper beskæftiger mere end 10 personer.

Den teknologiske udvikling i jobområdet går i retning af, at der anvendes flere og flere tekniske hjælpemidler bl.a. i forbindelse med at minimere tunge løft og andet hårdt fysisk belastende arbejde. Disse hjælpemidler er forskellige former for løftegrej, maskiner og redskaber.

Arbejdspladserne i jobområdet er i nogen grad underlagt konjunkturudsving, der følger byggeriet, og er ligeledes underlagt sæsonmæssige udsving afhængig af vejret og årstiden. Arbejdspladser, der har anlæg som hovedopgave, er mere følsomme for disse udsving end arbejdspladser med mere pleje- og vedligeholdelsesarbejder.

Medarbejderne på arbejdspladserne inden for jobområdet

De mest almindelige medarbejdere er faglært eller ufaglært arbejdskraft, som enten ikke har nogen faglig uddannelse eller som har en anden faglig uddannelse fx gartner, landmand, brolægger, anlægsstruktør o.a.

Større virksomheder har, udover faglærte og ufaglærte, ansat medarbejdere med længerevarende uddannelser inden for det grønne område, eksempelvis jordbrugsteknologuddannelsen, urban landskabsingeniør og landskabsarkitekt. Der kan i de store virksomheder også være ansat særlig arbejdskraft - eksempelvis mekanikere eller maskinførere - der fortrinsvis vedligeholder eller betjener maskiner og traktorer samt traktormonterede redskaber.

Uddelegering af større opgaver og ansvar til de enkelte medarbejdere og teams anvendes i større og større grad inden for jobområdet. Det stiller krav til medarbejderne på to niveauer: De skal kunne arbejde selvstændigt og tage individuelle beslutninger, men de skal også være i stand til at kommunikere, samarbejde og løse opgaver sammen med kollegerne i de forskellige teams. Sidemandsoplæring anvendes i noget omfang i gennemførelsen af de daglige opgaver.

Arbejdets udførelse i offentligt regi er tit inddelt på en sådan måde, at det enkelte team har ansvaret for sit eget, afgrænsede geografiske område. Arbejdet er således sjældent opdelt efter opgavetype.

Endelig forventes det, at medarbejderne løbende deltager i efteruddannelse for blandt andet at kunne håndtere forskellige former for ny teknologi eksempelvis robot- og droneteknologi samt diverse digitale værktøjer til registrering af timer og materialer mv.

Der er i de senere år arbejdet med at skabe bedre sammenhæng mellem de forskellige uddannelser inden for det grønne område. Der er bl.a. udviklet digitale platforme, som viser og beskriver karrierevejene inden for det grønne område. Det skaber overblik over mulighederne for efteruddannelse og understøtter en udviklingsorienteret kultur i virksomhederne.

Arbejdsorganisering på arbejdspladserne inden for jobområdet

Inden for anlægsgartnerområdet er arbejdet som tidligere nævnt organiseret i større eller mindre teams med en stor grad af selvstændighed og med ansvar over for ledelsen. Det kan ses som et naturligt svar på

det faktum, at opgaverne bliver mere komplekse og at de ofte er spredt over mange lokationer i et større område. Men det er også et resultat af, at virksomhederne arbejder mere og mere målrettet med efteruddannelse og "on the job-træning" for at kunne være konkurrencedygtige inden for jobområdet.

Der findes også en række arbejdsopgaver, hvor man arbejder mere eller mindre alene. Det gælder eksempelvis ved arbejde med maskiner ifm. pleje af grønne områder.

I dette jobområde har mange af arbejdspladserne forskellige og skiftende geografisk placering, hvorfor der ofte anvendes skurvogne til mandskabsfaciliteter og containere til opbevaring af håndværktøj, redskaber og mindre maskiner. Arbejder på kirkegårde, ejendomskomplekser og institutioner, botaniske haver og plantesamlinger kan ligge på forskellige adresser men indgår i de faste opgaver.

Jobområdet indebærer en meget høj grad af samarbejde med kolleger fra de forskellige arbejdsgrupper i egen virksomhed. En anlægsgartner har også en stor kontaktflade med personer uden for virksomheden i forbindelse med det daglige arbejde. Det kan være at samarbejde med andre faggrupper og samarbejdspartnere om en større opgave, hvor det ofte er anlægsgartnerens job at "omsætte" en tegning eller en arbejdsplan fra en landskabsarkitekt/-ingeniør til et praktisk anlæg. Disse mange interne og eksterne samarbejdsrelationer stiller store krav til anlægsgartneren om at kunne kommunikere, samarbejde og løse problemer sammen med kolleger, kunder og samarbejdspartnere.

Samtidig har anlægsgartneren kontakt til mange kunder. Til den del af arbejdet kræves det, at medarbejderen kan kommunikere klart og yde god kundeservice. En anlægsgartner skal også kunne rådgive og vejlede kunder i forbindelse med en konkret opgave. Det er vigtigt ved udførelsen af opgaven, men åbner også op for mulighed for mersalg mv.

De øgede krav til medarbejderne om mere selvstyring og involvering i de daglige beslutninger i virksomheden gør også, at medarbejderne skal kunne bidrage konstruktivt til løsning af problemer og konflikter i forhold til kolleger, samarbejdspartnere og kunder

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Etablering og pleje af befæstede anlægsgartneranlæg

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Etablering og pleje af befæstede anlægsgartneranlæg er en kompetence, der består i at bundsikre de arealer, der efterfølgende belægges med diverse materialer eller opbygge trapper, mure, kummer eller andre anlæg. Medarbejderen kan udarbejde en arbejdstegning, herunder læse, forstå og opføre det praktiske anlæg efter en tegning. Anlægsarbejdet udføres i henhold til gældende normer, herunder sikring og vurdering af kvaliteten i arbejdet. Kompetencerne udføres ofte i et teamsamarbejde - evt. med eksterne samarbejdspartnere, under hensyn til arbejdsmiljø-, klima- og miljøforhold, og har en meget stor anvendelse i jobområdet. Kompetencen kan også omfatte etablering og pleje af særlige delanlæg med relation til de befæstede anlæg. Det kan være hegn, pergolaer, andre arbejder i træ samt eksempelvis spejlbasiner og rindende vand. Disse kompetencer har en mindre anvendelse i jobområdet.

Teknisk faglige kompetencer til udførelse af etablering og pleje af befæstede anlægsgartneranlæg:

- Kan anvende relevante maskiner i forbindelse med bl.a. udgravning, afretning og løfteopgaver, herunder rendegraver, minigraver, minilæsser, motorbør, pladevibratører, kapsav, vådskærer, traktor med forskellige redskaber.
- Kan udføre daglig vedligeholdelse på de anvendte maskiner.
- Kan udføre nivellerings- og afsætning ved hjælp af nivellerings- og laserinstrumenter, herunder udføre afsætning af koter.
- Kan udføre opbygning af befæstelser efter gældende normer.
- Kan opbygge terræntrapper efter gældende normer.
- Kan udføre opbygning af terrænmur efter gældende normer.
- Kan udføre afsætning af relevante geometriske figurer.
- Kan etablere og opbygge vandbasiner efter gældende normer.
- Kan montere diverse inventar så som eksempelvis bord-bænkesæt, pergolaer, skilte mv.
- Kan udføre regnvandsanlæg og opbygning af LAR-anlæg (lokal afledning af regnvand) efter gældende normer.
- Kan udføre skitser og tegninger vedrørende anlæg, og arbejde ud fra disse.
- Kan anvende matematik/faglig regning ift. de daglige opgaver, eksempelvis udføre arealberegninger ifm. afsætning.
- Kan udarbejde plejeplaner for befæstede arealer.
- Kan udføre plejearbejde ud fra et givent niveau/præg.
- Kan anvende grundlæggende fagsprog inden for anlægsgartneri.
- Kan udføre kvalitetssikring i form af modtage-, proces- og slutkontrol.
- Kan inddrage arbejdsmiljø, kvalitetssikring, klima og bæredygtighed i planlægning, tilrettelæggelse og gennemførelse af de daglige opgaver.

Vidensgrundlag for udførelse af etablering og pleje af befæstede anlægsgartneranlæg:

- Har forståelse for arbejdsmiljø og sikkerhed i anlægsgartnerfaget – både fysisk og psykisk.
- Har viden om korrekt opbygning af befæstelser, terræntrapper, terrænmure og LAR-anlæg, herunder jordbundens indvirkning på lagtykkelse mv. ift. gældende normer.
- Har materialekendskab til alle de forskellige materialer, der anvendes i branchen.
- Har grundlæggende tegningsforståelse, og kan udføre opgaver ud fra tekniske tegninger og arbejds-skitser.

- Har kendskab til Almindelige Betingelser (AB) i forbindelse med aftaler om arbejder og leverancer til fx andre entreprenører, rådgivere mv.
- Har tilstrækkeligt kendskab til gældende normer og standarder jf. DS (Dansk Standard) og Bygningsreglementet.

Personlige kompetencer med relation til udførelse af etablering og pleje af befæstede anlæg:

- Er åben for faglig og personlig udvikling ved nye opgavetyper.
- Er proaktiv og initiativrig ved opstart og udførelse af givne opgaver.
- Er positiv og samarbejdsorienteret i udførelsen af de faglige opgaver.
- Er detaljeorienteret og opmærksom på opgavernes sikring og kvalitetsmæssige udførelse.
- Arbejder målrettet og struktureret med opgavernes udførelse i overensstemmelse med opgavernes arbejdsplanlægning.

Med de øgede klimaforandringer ses en stigende tendens fokus på minimering af energiforbrug og udledning af drivhusgas når der fx vælges materialer og maskiner. Samfundets fokus på styrkelse af biodiversiteten ser ligeledes ud til at påvirke opgaveløsningen i retning af mere naturprægede anlægstyper. Det vurderes, at denne tendens vil fortsætte med at påvirke udviklingen i branchen bl.a. på grund af Danmarks mål om at reducere drivhusgasudledningen med 70% i 2030.

Teknologi og arbejdsorganisering

I dette arbejde anvendes forskellige former for håndværktøj, redskaber og maskiner med et begrænset indhold af digital teknologi. Tendensen går mod flere eldrevne værktøjer og færre maskiner baseret på forbrændingsmotorer. Dette skyldes stigende krav om udfasning af fossile brændsler. Kompetencens udførelse foregår ofte i mindre grupper, hvor gruppernes størrelse er afhængig af arbejdets omfang.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

For medarbejdere over 18 år stilles oftest krav til kørekort.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Etablering og pleje af befæstede anlæg og arealer udføres af alle virksomheder i hele jobområdet. Arbejdet med træ- og vandanlæg har en stor udbredelse på alle virksomhedstyper, men en mindre blandt medarbejderne på arbejdspladserne. Der er et mindre antal medarbejdere, som har specialkompetencer ift. disse opgaver.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Etablering og pleje af grønne områder

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Etablering og pleje af grønne områder omhandler både plejede arealer, tilplantede arealer og ”vilde” arealer (naturarealer til at fremme biodiversitet).

Etablering og pleje af grønne områder er en kompetence, der består i at behandle jord og forbedre jorden til plantningsopgaver, arbejde med og udføre beplantningsplaner, plantning, opbinding, formning og beskæring af planterne. Medarbejderen kan udarbejde og arbejde efter plejeplaner i forskellige tidsperioder og udføre selve plejearbejdet i et givent niveau i henhold til gældende normer samt sikring og vurdering af kvaliteten i arbejdet.

Etablering og pleje af grønne områder er også at behandle jord og forbedre jorden til såningsopgaver eller udlægning af rullegræs samt etablering og pleje af græsarealer, arbejde med og udføre anlægsplaner, såning, græsklipning, luftning af græsarealer, topdressing, vanding- og gødsning samt udarbejde og arbejde efter forskellige typer af plejeplaner i forhold til anvendelsen af de forskellige typer af græsarealer. Plejearbejdet udføres i et nærmere givent niveau i henhold til gældende normer samt sikring og vurdering af kvaliteten i arbejdet.

Denne kompetence, der ofte udføres i et samarbejde med kolleger og eksterne samarbejdspartnere og med hensyntagen til arbejdsmiljø-, klima- og miljøforhold, har en stor anvendelse i jobområdet.

Fokus på biodiversitet og klimasikring betyder en anden type pleje af mange græsarealer end tidligere, der er med mindre udledning af CO₂ ved bl.a. nedsættelse af forbruget af brændstof og mindre eller ingen tilførsel af kunstgødning. På denne måde fremmes arealernes artsdiversitet. Anvendelse af eksempelvis naturgræs og blomstereng erstatter i disse år mange af de traditionelt plejede græselementer.

Samtidig ses en markant større anvendelse af robotklippere på de intensivt plejede arealer, hvilket stiller nye krav til medarbejderens kompetencer i forhold til installation og service på disse klippere. Arbejdsopgaverne, der udføres selvstændigt eller i et samarbejde med andre og under hensyn til arbejdsmiljøet, har stor anvendelse i jobområdet.

Med det øgede fokus på biodiversitet og klimasikring går udviklingen også i retning af større anvendelse af hjemhørende plantearter, med henblik på at øge samspillet mellem planter, fugle, insekter og andre dyr. Disse mere naturprægede arealer vil udfordre den traditionelle tænkning både i anlægs- og plejefasen, og dermed også stille øgede krav til medarbejdernes kompetencer på området. Håndtering af regnvand i regnbæde, grøfter, opstuvningsbassiner/regnvandsbassiner m.v. er relativt nye opgaver for anlægsgartnerbranchen og stiller dermed krav om løbende udvikling af nye kompetencer.

Teknisk faglige kompetencer til udførelse af etablering og pleje af grønne områder:

- Kan udføre jordbehandling og jordforbedring i forbindelse med beplantnings-/græsopgaver.
- Kan udarbejde beplantningsplaner og udføre den praktiske plantning i henhold til disse
- Kan udføre registrering af beplantninger.
- Kan udføre plantning og forankring af planter.
- Kan udføre finpudsning af beplantede arealer (bl.a. i forbindelse med aflevering).

- Kan udføre beskæring/formning af træer og buske m.m.
- Kan udarbejde plejeplaner for grønne områder.
- Kan udføre plejearbejde ud fra et givent niveau/præg og gældende normer.
- Kan udføre etablering af forskellige græselementer, herunder såning af græsarealer og udlægning af rullegræs.
- Kan udføre pleje af forskellige typer af græsarealer, herunder græsklipning, luftning, topdressing, vanding og gødning.
- Kan udføre etablering af blomstereng/arealer med vild flora, herunder udsåning.
- Kan udføre pleje af blomstereng/arealer med vild flora.
- Har kendskab til FN's verdensmål og til de klimamålsætninger og -handlingsplaner, som Danmark har vedtaget.
- Kan udføre modtagekontrol/kvalitetssikring.
- Kan anvende matematik/faglig regning i forbindelse med de daglige opgaver.
- Kan fremstille og montere inventar.
- Kan udføre pleje af særlige delanlæg: regnbede/ pergola m.m.
- Kan anvende relevante maskiner, herunder cylinder-, rotor og slagleklipper, skivehøster (biodiversitet), motorkædesav, beskæringssav, såmaskine, vertikalskærer, fræser, forskellige hækklippere og akkukultivatorer. Til pleje af større græsarealer anvendes Verti Drain, dybdeluffer, topdresser og nedfældningsmaskiner til topdressing.
- Kan inddrage arbejdsmiljø, kvalitetssikring, klima og bæredygtighed i planlægning, tilrettelæggelse og gennemførelse af de daglige opgaver.

Vidensgrundlag for udførelse af etablering og pleje af grønne områder:

- Forståelse for plantens livsprocesser, herunder planteanatomi og -fysiologi.
- Forståelse for jordbundens betydning for plantevækst, herunder grundtrækkene inden for jordbundslære og kemi.
- Forståelse for plantens ydre form (morfologi) som baggrund for plantekendskab.
- Forståelse for vækstforholdenes betydning for plantevalg.
- Forståelse for naturens økosystemer – økologiske sammenhænge – succession – plantesamfundenes udviklingsfølge og deres generelle tilstand i Danmark.
- Forståelse for nødvendigheden af at fremme biodiversitet (flora og fauna) i grønne anlæg
- Forståelse for bæredygtighed og klimapåvirkninger i anlægsgartnerfaget.
- Forståelse for arbejdsmiljøforhold i anlægsgartnerfaget – både fysisk og psykisk.

Personlige kompetencer med relation til udførelse af etablering og pleje af grønne områder:

- Medarbejderen kan forstå kollegers, samarbejdspartners og kunders handlemønstre i en given situation, og kan tilpasse sin kommunikation og adfærd hensigtsmæssigt mhp. opnåelse af et positivt resultat.
- Kan anvende metoder til håndtering af reklamationer i en positiv og konstruktiv dialog.
- Kan rådgive og vejlede kunder på grundlag af faglig viden ift. en konkret opgave.
- Kan samarbejde med kolleger og andre samarbejdspartnere inden for branchen.
- Holder sig løbende ajour med fagets og branchens udvikling.

Teknologi og arbejdsorganisering

I dette arbejde anvendes forskellige former for redskaber, maskiner og græsplejemaskiner, der kan være noget komplicerede med bl.a. forskellige hydrauliske- og elstyrede funktioner.

Arbejdet med etableringsdelen udføres ofte i mindre grupper, hvor gruppernes størrelse er afhængig af arbejdes omfang. Arbejdet med plejedelen foregår ofte alene med en maskine eller 2 medarbejdere med hver sin maskine.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Ingen særlige kvalifikationskrav.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Etablering og pleje af græsarealer har en meget stor udbredelse blandt personer på alle virksomhedstyper og på alle arbejdspladser i jobområdet.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Klima og bæredygtighed inden for anlægsgartnerområdet

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Der er stigende samfundsmæssig og faglig fokus på bæredygtighed og klimatilpasning i forbindelse med den generelle grønne omstilling af processerne i samfundet. Disse faktorer har større og større indflydelse på både planlægning og udførelse af etablerings- og plejeopgaver inden for anlægsgartnerbranchen. For at kunne leve op til disse nye krav er der behov for, at både ledelse og medarbejdere klædes på med den nyeste viden om de internationale og nationale aftaler, som Danmark er tiltrådt og lovgivet om (bl.a. FN's Verdens-mål for bæredygtig udvikling, Paris-aftalen om nedbringelse af CO2 udledningen, den danske klimalov og regeringens strategi for bæredygtigt byggeri).

Kompetencen omhandler fx viden om affaldshåndtering, håndtering af forurenede jord, valg af klima- og miljøvenlige materialer, nedsættelse af energiforbrug og optimering af maskiner og metoder i øvrigt. I forhold til LAR og andre klimatekniske løsninger så er tendensen, at traditionelle anlægstyper erstattes og eller suppleres med mere naturprægede anlægsformer, hvor opgaverne i højere og højere grad løses med biologiske og økologiske metoder kombineret med et design, som nedsætter forbrug af energi og energiforbrugende/forurenende materialer.

Udførelsen af dette arbejde foregår med viden om og arbejde med cirkulær økonomi, materialekendskab, affaldssortering, håndtering af forurenede jord samt energioptimering af maskiner og materialer. Der arbejdes desuden med at integrere bæredygtighedsperspektivet i alle processer og klimaperspektivet ift. nedbringelse af drivhusgasudledning og størst mulig anvendelse af vedvarende energiformer. Dette arbejde finder i større og større omfang udbredelse i branchen, og udføres i samarbejde med øvrige medarbejdere, leverandører og samarbejdspartnere.

Teknisk faglige kompetencer for integration af klima og bæredygtighed i anlægsgartnerområdet:

- Kan arbejde efter FN's verdensmål ift. arbejdsopgaver og forholdene på arbejdspladsen.
- Kan inddrage klima og bæredygtighed i tilrettelæggelse og gennemførelse af de daglige opgaver.
- Kan inddrage principperne for cirkulær økonomi i planlægningen af opgaveløsninger.
- Kan håndtere og sortere affald efter den nyeste lovgivning på området.
- Kan inddrage energioptimering i det daglige arbejde, herunder bidrage til den grønne omstilling bl.a. ved at udskifte fossildrevne maskiner med eldrevne, hvor det er muligt.

Vidensgrundlag for arbejdet med klima- og bæredygtighed i anlægsgartnerområdet:

- Har kendskab til FN's verdensmål for bæredygtig udvikling.
- Har kendskab til Paris-aftalens mål for nedsættelse af drivhusgasudledningen (1,5 grader).
- Har kendskab til Danmarks klimalov og de tilhørende klimamål og deadlines for gennemførelse.
- Har viden om de klimahandlingsplaner, som Danmark har vedtaget.
- Har kendskab til Regeringens strategi for bæredygtigt byggeri (april 2021).
- Har kendskab til BR og de aktuelle krav om bæredygtighed i byggeri.

Personlige kompetencer med relation til arbejdet med klima- og bæredygtighed i anlægsgartnerområdet:

- Holder sig løbende ajour med den nyeste lovgivning og viden om klima og bæredygtighed med relation til anlægsgartnerbranchen.

Teknologi og arbejdsorganisering

Dette arbejde udføres med viden og værktøjer om ledelse, kommunikation, klima, cirkulær økonomi, affaldshåndtering og energioptimering, for at sikre en klimavenlig og bæredygtig etablering og drift af anlæg og grønne områder. Der arbejdes med diverse webbaserede værktøjer, som kan beregne eksempelvis klimaaftryk og med livscyklusanalyser (LCA), men det er ikke teknologien der er udfordringen. Det er snarere at have stamina til at søge efter, finde og læse den nyeste viden om klima- og bæredygtighed ift. anlægsgartnerområdet.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Pt. ingen særlige certifikatkrav.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Alle virksomhedstyper inden for dette jobområde har brug for mindst én person med ovennævnte viden og kompetencer.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Kommunikation, samarbejde og administration i anlægsgartneri

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Krav om kompetencer i samarbejde, kommunikation og administration samt økonomi er stigende inden for jobområdet. Især de større anlægsgartnerfirmaer er organiseret i teams, hvor der er udnævnt sjakbajs/formænd, som over for ledelsen har ansvaret for de daglige opgaver, der udføres af teamet. Disse personer bidrager til administration og styring af økonomi ved udførelsen af de faglige opgaver bl.a. ved leverandør-/materialekontrol, kvalitetssikring, opsamling af data og dokumentation på opgaveløsningen for sine kolleger i de enkelte teams. Desuden kan disse sjakbajs/formænd være involveret i opgaver med teamudvikling i samarbejde med ledelsen.

Dette arbejde stiller store krav til sjakbajs/formænd om at kunne samarbejde og kommunikere med kolleger, leverandører og kunder m.fl. Endelig har sjakbajs/formænd ofte det primære ansvar for oplæring af nye kolleger og elever samt for organiseringen af den løbende sidemandsoplæring i de forskellige teams.

Teknisk faglige kompetencer for udførelse af kommunikation, samarbejde og administration i anlægsgartneri:

- Kan bidrage til administration og styring af økonomi ift. de faglige opgaver bl.a. ved leverandør-/og materialekontrol samt kvalitetssikring.
- Kan udføre arbejdsplanlægning ift. de faglige opgaver i teams.
- Kan udføre imødekomende kollegial supervision.
- Opsamle/modtage data fra egne teams og videregive disse til virksomhedens administration og økonomistyring.
- Kan kommunikere og samarbejde med kolleger samt medvirke proaktivt ved teamsudvikling.
- Kan kommunikere med leverandører og kunder og løse eventuelle udfordringer vha. konstruktiv dialog.
- Kan forebygge og bidrage til løsninger af konflikter med kolleger i egne teams.
- Kan udarbejde et simpelt, brancherettet budget og udføre kalkulationer/prisberegning.
- Kan udføre pris- og fakturakontrol i forhold til leverandør-/materialekontrol og kvalitetssikring.
- Kan deltage i udarbejdelse af og vurdering af udbudsmateriale og har grundlæggende kendskab til relevant lovgivning inden for dette område.
- Kan planlægge og udføre oplæring af nye medarbejdere og elever og bidrage til organisering af den løbende sidemandsoplæring i virksomheden.

Vidensgrundlag for teknisk faglige kompetencer for udførelse af kommunikation, samarbejde og administration i anlægsgartneri:

- Har kendskab til arbejdsplanlægning og logistik inden for eget brancheområde.
- Har grundlæggende viden om brancherettet licitering, tilbudsgivning samt simpelt budget.
- Har viden om kollegial supervision og sociale mekanismer og udfordringer ifm. teamsudvikling.
- Har kendskab til intern og ekstern konflikthåndtering.
- Har viden om metoder til oplæring og sidemandsoplæring.

Personlige kompetencer ift. udførelse af kommunikation og samarbejde i anlægsgartneri:

- Udover stærke faglige kompetencer skal sjakbajs/formænd kunne rumme sine kolleger og kunne påtage sig rollen som sjakbajs/formænd, herunder motivation og interesse for egen kompetenceudvikling og for deltagelse i efteruddannelse.
- Lyst og drivkraft til at bidrage til den løbende udvikling af kollegerne i virksomheden.

Teknologi og arbejdsorganisering

Som oftest varetages funktioner inden for dette kompetenceområde af udvalgte medarbejdere.

Anvendelsen af IT spiller en stadig stigende rolle i arbejdsudførelsen, bl.a. i forbindelse med opsamling og videregivelse af data til virksomhedens administration og økonomistyring, fakturakontrol mv. Der anvendes almene IT-værktøjer, brugerprogrammer, internet og mail.

Der anvendes i stigende grad digitale redskaber til registrering af arbejdstid, materialer og diverse former for dokumentation af arbejdets udførelse (foto/dronebilleder mv.)

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Ingen.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

De mellemstore og store virksomhedstyper inden for dette jobområde har fra 2 og op til ca. 25 personer, der har brug for denne kompetence.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Maskinteknik i anlægsgartneri

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Maskinteknik i anlægsgartneri er en kompetence, der består i at betjene det værktøj og udstyr, som findes på virksomhedernes værksteder. Det indebærer rengøring og vedligeholdelse af redskaber og maskiner samt at kunne indstille og slibe håndværktøj, foretage daglige og periodiske driftseftersyn på anlægsgartnermaskiner. Denne kompetence udføres under hensyntagen til miljø, arbejdsmiljø og klima og består i at betjene og vedligeholde de til arbejdsopgaverne anvendte redskaber og maskiner. Denne kompetence har en stor udbredelse i jobområdet.

Teknisk faglige kompetencer for udførelse af maskinteknik i anlægsgartneri:

- Kan udføre arbejde med mindre, håndholdte El-maskiner sikkerhedsmæssigt forsvarligt.
- Kan betjene og vedligeholde de maskiner, som anvendes i anlægsgartnerbranchen, fx traktor m. forskellige redskaber, rendegraver, minigraver m. løftetænger, minilæsser, pladevibrator, vådskærere og kapsav, motorkædesav, såmaskiner, fræser, skivehøster, rotor- og cylinderklipper o.m.a.
- Kan anvende lade-stationer sikkerhedsmæssigt korrekt (vejrforhold, vand, støv)
- Kan smøre og vedligeholde diverse anlægsgartnermaskiner.
- Kan påfylde det rette brændstof på de forskellige maskintyper.
- Kan udføre vedligeholdelse og mindre reparationer på anlægsgartnermaskiner (2-takt, 4-takt og 4mix).
- Anvendelse af droner til fx indsamling af data.
- Robotter til fx aflastning af arbejdsmiljø.

Vidensgrundlag for udførelse af maskinteknik i anlægsgartneri:

- Har viden om og forståelse af, hvordan forskellige former for maskiner og teknologi påvirker sundhed, arbejdsmiljø, klima- og miljøtilstanden omkring os.
- Kan sammenligne forskellige energiformer og maskintyper med henblik på at vælge de maskintyper og teknologier, som er mest skånsomme ift. arbejdsmiljø, klima- og miljø.
- Forståelse for arbejdsmiljøforhold i anlægsgartnerfaget – både det fysiske og det psykiske.

Personlige kompetencer med relation til udførelse af maskinteknik i anlægsgartneri:

- Kan kommunikere med kunder og kolleger inden for branchen.
- Kan rådgive kunder og kolleger om maskiner og teknologi inden for anlægsgartnerfaget.
- Kan samarbejde med kolleger og eksterne samarbejdspartnere ved udførelsen af en opgave.
- Holder sig løbende ajour med udviklingen af ny teknologi og nye maskiner inden for anlægsgartnerfaget.

Teknologi og arbejdsorganisering

I anlægsgartnerens arbejde anvendes forskellige former for værktøj, redskaber og maskiner med et begrænset indhold af digital teknologi. Kompetencens udførelse foregår dels i mindre værksteder og dels i forbindelse med udførelsen af det meste af arbejdsopgaverne inden for jobområdet. Maskinteknik udføres ofte af de samme personer i de forskellige sjak.

Den teknologiske udvikling på maskinområdet er gået meget stærkt på det sidste, og trenden er meget klar: Vi bevæger os hurtigt væk fra forbrændingsmotoren – især 2-takt, men også 4-takt – og hen imod el/akku-maskiner. Udviklingen er accelereret på grund af stigende krav om udfasning af fossile brændsler og den støttes yderligere af eksempelvis krav om mindre støj og bedre arbejdsmiljø på arbejdspladsen.

Eldrevne værktøjer er simplere i opbygning og kræver mindre vedligeholdelse. Det betyder, at kravene til maskinkompetencer hos en anlægsgartner går mod mere viden om el/akku-teknik, mindre behov for vedligeholdelse og mere viden om, hvordan man lader og anvender eldrevne værktøjer korrekt. Fejlfinding på El-værktøj kræver software og specialkompetencer, hvorfor det må forventes, at maskinleverandører og andre professionelle kommer til at varetage en stor del af dette arbejde.

Alt i alt vil anlægsgartneren komme til at bruge mindre tid på fejlfinding, reparation og vedligeholdelse og mere tid aktivt med maskinen i marken, med masser af batterier og ladegrej.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Ved kørsel med traktor eller motorredskaber, skal man minimum have kørekort til traktor. Derudover skal man være fyldt 18 år for at betjene disse erhvervsmæssigt, eller man skal være under relevant uddannelse af mere end 18 måneders varighed.

Ved anvendelse af drone skal man være i besiddelse af dronecertifikat jf. Trafikstyrelsens dronebekendtgørelse, som supplerer de nye EU-regler for anvendelse af droner, som fremgår i forordning (EU) 2019/947. Dronebekendtgørelsen, BEK nr. 2253 af 29/12/2020, der trådte i kraft den 1. januar 2021.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Maskinteknik i anlægsgartneri har en stor udbredelse og anvendes af en del personer på de forskellige arbejdspladser inden for jobområdet.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Plantebeskyttelse i anlægsgartneri

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Plantebeskyttelse og sprøjtning inden for anlægsgartnerområdet er en udbredt kompetence i alle firmaer, der arbejder med disse opgaver, der udføres med baggrund i brugernes krav om kvalitet i opgaveløsningen. Udførelsen af denne kompetence foregår med forskellige typer af redskaber og arbejdsmetoder af såvel kemisk som ikke-kemisk art. Der kan eksempelvis anvendes damp, varme, mekanisk fjernelse og sprøjte. Denne kompetence udføres i et teamsamarbejde og oftest af faglærte personer med en vis erfaring i jobbet under hensyn til arbejdsmiljøforholdene.

Teknisk faglige kompetencer for udførelse af plantebeskyttelse i anlægsgartneri:

- Kan vælge hensigtsmæssige dyrkningsmetoder, og kulturtekniske tiltag som minimerer behovet for anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler, IPM-principperne (Integrated Pest Management).
- Kan identificere skadevoldere i kulturplanter.
- Kan med baggrund i konkrete data vurdere tærsklen for nødvendig bekæmpelse.
- Kan informere kunder om fordele og ulemper ved de forskellige bekæmpelsesmetoder og vejlede dem ift. valg af metode (effektivitet, behandlingsfrekvens, økonomi, hensyn til biodiversitet, miljø og arbejdsmiljø mv.)
- Kan vælge og anvende hensigtsmæssige ikke-kemiske bekæmpelsesmetoder eksempelvis dampmaskiner, ukrudtsbrændere og maskiner med børstehoved til mekanisk fjernelse.
- Kan vurdere behovet for anvendelse af kemiske bekæmpelsesmetoder.
- Kan om nødvendigt vælge godkendte kemiske bekæmpelsesmidler til den aktuelle opgave.
- Kan kalibrere sprøjten til en aktuell sprøjteopgave, herunder vælge dysetype, sprøjtetryk, fremføringshastighed, væskemængde og dosering.
- Kan gennemføre de beregninger som knytter sig til kalibreringen.
- Kan gennemføre udbringningen af sprøjtemidlet, med den kalibrerede sprøjte.
- Kan vælge og anvende de nødvendige personlige værnemidler, til den aktuelle sprøjteopgave.
- Kan rengøre sprøjteudstyr og personlige værnemidler.
- Kan udfylde og evt. indberette sprøjtejournal.

Vidensgrundlag for udførelse af plantebeskyttelse i anlægsgartneri:

- Har kendskab til love og bestemmelser som vedrører området, herunder miljøloven, bekæmpelsesmiddelbekendtgørelsen, lov om invasive arter. m.v.
- Har viden om brandforanstaltninger ved ukrudtsbrænding (certifikat fra Dansk Brand Institut).
- Har kendskab til og kan minimere de risici, som er forbundet med bekæmpelse af skadevoldere, både med kemiske og ikke-kemiske metoder, herunder indgriben i og påvirkning af økosystemer.
- Har kendskab til dyrkningsmetoder som minimerer behovet for bekæmpelse af skadevoldere.
- Forståelse for nødvendigheden af dyrkningsmetoder som minimerer behovet for bekæmpelse af skadevoldere.

Personlige kompetencer med relation til udførelse af plantebeskyttelse i anlægsgartneri:

- Kan kommunikere og formidle viden til kunder, kollegaer og samarbejdspartnere med henblik på at sikre, at ikke-kemiske metoder altid overvejes i forbindelse med bekæmpelse af skadevoldere.

Teknologi og arbejdsorganisering

Ikke-kemisk plantebeskyttelse foregår med forskellige metoder, hvor man anvender damp, varme, mekaniske eller biologiske principper og design som midler til plantebeskyttelse.

Sprøjtning foregår enten ved hjælp af en traktormonteret sprøjte, sprøjte på ladvogn eller manuelt ved hjælp af sprøjter, der enten trækkes eller bæres på ryggen.

Medarbejderne inden for jobområdet overvåger angreb af skadevoldere og/eller dækningsgraden af uønsket vegetation, og træffer derefter beslutning om valg af metode og kompetencens udførelse.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Ved anvendelse af sprøjtemidler har Miljøstyrelsen indført, at man skal være i besiddelse af et gyldigt sprøjtecertifikat for at kunne udføre denne kompetence. Miljøstyrelsens sprøjtecertifikat; AMU-kurset ”Plantebeskyttelse i gartneri, sprøjtecertifikat”, er også et valgfri specialefag fag på erhvervsuddannelsen til anlægsgartner.

Ved kørsel med traktor skal man have kørekort til minimum motorredskab.

Ved anvendelse af ukrudtsbrændere skal man være i besiddelse af branchecertifikatet; AMU-kurset; ”Brandforanstaltninger ved ukrudtsbrænding”, i henhold til reglerne fra Dansk Brand Institut.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Kompetencen om plantebeskyttelse er udbredt i hele jobområdet og virksomheder inden for dette jobområde kan have medarbejdere, der er i besiddelse af et sprøjtecertifikat.

Aktuelt tilkoblede mål

Niveau kan angives ved enkeltfag.

Nummer, niveau og titel

**EUU Varighed
i dage**

Tilknyttet i perioden

Nummer: 2876
Titel: Etablering og pleje af golf- og idrætsbaner (ude)
Kort titel: Golf og idræt
Status: KLA
Godkendelsesperiode:

Beskrivelse af jobområdet

Definition af jobområdet

Dette jobområde omfatter to primære jobfunktioner. Greenkeeper, som arbejder med golfbaner, og groundsman, som arbejder med boldbaner og øvrige udendørs idrætsanlæg.

Der arbejdes i jobområdet kontinuerligt med udvikling af plejestrategier, herunder økologi og IPM (Integrated Pest Management), for at sikre en klimavenlig bæredygtig drift af udendørs idrætsanlæg. Det gælder både med hensyn til valg af materialer, tekniske løsninger og valg af maskiner.

Inden for jobområdet generelt indgår mange forskellige slags arbejdsopgaver og -processer. Det kan være lige fra materialeberegning, nivellering og afsætning til udførelse af mindre belægningsopgaver, retablering og genopretning. Det primære arbejde består i anlæggelse og pleje af udendørs idrætsfaciliteter som f.eks. golfbaner og boldbaner samt tilhørende udendørs områder.

Medarbejdernes indsigt og viden om anlæggenes anvendelse spiller stor rolle for arbejdet udførelse kvalitetssikring. Flere af opgaverne kræver ligeledes et tæt samarbejde med de anlæggenes ledelse og bestyrelse samt kommunikation og samarbejde med brugere og øvrige interessenter. Ligeledes er det nødvendigt med grundlæggende kompetencer i anvendelse af arbejdstegninger samt viden om generelle betingelser, gældende normer og regler for arbejdets udførelse, herunder arbejdsmiljø.

For greenkeeper er opgaverne især etablering og pleje af golfbaner, herunder greens, teesteder, fairways, rough, vandmiljøer samt beplantninger og mindre belægningsarbejder ved hjælp af jord, planter, sten og fliser samt forskellige naturmaterialer og redskaber.

For groundsman er opgaverne primært etablering og pleje af boldbaner, men opgaverne rummer også øvrige udendørs idrætsanlæg som f.eks. kunstbaner, atletikanlæg, tennisbaner, hockeybaner, parkouranlæg, stadions og lignende anlæg til udøvelse af udendørs idrætsanlæg. Det er endvidere etablerings- og vedligeholdelsesopgaver på boldbaner, mindre belægningsarbejder samt pleje af udendørs idrætsanlæg ved hjælp af jord, planter, sten og fliser samt forskellige naturmaterialer og redskaber.

Den teknologiske udvikling i inden for jobområdet går i retning af mere bæredygtig drift. Branchen har fokus på arbejdsmiljø og mere anvendelse af hjælpemidler - bl.a. til minimering af tunge løft og andet hårdt fysisk belastende arbejde. Disse hjælpemidler er forskellige former for løftegrej, maskiner og redskaber. Den teknologiske udvikling i jobområdet tager primært udgangspunkt i højteknologisk udstyr til opgaverne i de forskellige arbejds teams, som f.eks. drone teknologi og robotklippere.

Typiske arbejdspladser inden for jobområdet

De typiske arbejdspladser i jobområdet er selvstændige golf- og fodboldbaner samt offentlige, udendørs idrætsanlæg og stadions. Mange anlægsgartner virksomheder, der har greenkeeper og groundsman ansat, udfører også opgaver med plejen af offentlige udendørs idrætsanlæg. Det hænger sammen med, at

arbejdet for greenkeeper og groundsman i bl.a. kommunalt - og regionalt regi i højere grad bliver udliciteret og kræver, virksomhederne har en vis størrelse for at kunne byde ind og håndtere disse opgaver.

Der findes ca. 190 golfbaner samt et stort antal kommunale udendørs idrætsanlæg svarende til ca. 220 selvstændige anlægsgartnervirksomheder. Hele arbejdsområdet inden for golfbaner og udendørs idrætsanlæg fordeler sig med ca. 1/4 på nyanlæg og ca. 3/4 på pleje- og vedligeholdelsesopgaver.

Der er stor forskel på antallet af beskæftigede de forskellige virksomheder i al almindelighed. Selvstændige golfbaner med 2-8 ansatte skønnes at udgøre ca. 70% af firmaerne i jobområdet. Det skønnes at ca. 15 % af disse virksomhedstyper beskæftiger mere end 10 personer. I kommunalt/offentligt regi ligger opgaverne typisk placeret under ”vej- og park” afdelingerne, som har omtrent 1-4 medarbejdere, som arbejder med dette jobområde i hver kommune.

Disse arbejdspladser er i stor grad underlagt konjunktursvingninger, der følger det almene samfund, og er ligeledes underlagt sæsonmæssige udsving, der følger årstid. Arbejdspladser, der har mange plejetunge opgaver, er mere sæsonfølsomme og kræver større opmænding end arbejdspladser med mere ny-anlæg.

Medarbejderne på arbejdspladserne inden for jobområdet

Ansatte inden for jobområde består af både faglærte medarbejdere og medarbejdere, som enten ikke har nogen faglig uddannelse eller som har en faglig uddannelse inden for et andet brancheområde. De faglærte har ofte et større ansvar i udførelsen af det daglige arbejde. Der arbejdes ofte i teams af 3-4 personer, afhængig af arbejdets karakter.

På de enkelte anlæg/faciliteter anvendes forskellige former for ledelse og organisering af arbejdet. På golfområdet findes typisk en udførende chefgreenkeeper, som har det daglige driftsansvar på golfbanen. Chefgreenkeeperen er endvidere på samme ledelsesmæssigt niveau med manageren eller bestyrelsen på banen og har derfor behov for kompetenceudvikling inden for drift og ledelse.

Der er tendens til, at virksomhederne i jobområdet uddelegerer mere og mere ansvar og opgaver til de forskellige teams og til de enkelte medarbejdere. Dette skyldes medarbejdernes akkumuleret erfaring og kompetenceudvikling i deres daglige arbejde samt gennem efteruddannelse. De øgede kompetencer kan også anvendes i andre funktioner inden for jobområdet. Behovet for løbende efteruddannelse er væsentligt for at kunne håndtere fx ny teknologi., såsom robot- og droneteknologi.

Medarbejderne i jobområdet har mulighed for at skifte job inden for de forskellige typer af udendørs idrætsanlæg eller til de dertil knyttede erhvervsområder eller i visse tilfælde også til hoved- og / eller underentreprenører.

Der kan findes medarbejdere med akademisk uddannelse og / eller anden håndværksmæssig uddannelse på visse af de større arbejdspladser. Virksomhederne kan fx have ansat maskinfører til fortrinsvis vedligeholdelse af maskiner og materiel samt til udgravningsopgaver og andre anlægsarbejder.

Det er meget udbredt inden for jobområdet at anvende sæsonarbejder. Derfor anvendes i stor omfang sidemandsoplæring, hvor udvalgte medarbejdere har ansvaret for og/eller medvirker ved oplæring og introduktion af nye kolleger.

Arbejdsorganisering på arbejdspladserne inden for jobområdet

Inden for jobområdet er det meget almindeligt, at man fortrinsvis arbejder i større eller mindre grupper/teams. De enkelte grupper/teams arbejder typisk ud fra en stor grad af selvstændighed med ansvar direkte over for ledelsen. Der findes typer af arbejdsopgaver, hvor man arbejder mere eller mindre alene og ofte ved anvendelse af maskiner. Det kan være i situationer som f.eks. ved græsklipning af større arealer, sprøjtning mod ukrudt, sygdomme og skadedyr.

I jobområdet arbejdes der ofte i teams, hvoraf den ene er en arbejdende formand og eller chefgreenkeeper, som har det overordnede ansvar for arbejdets udførelse i henhold til gældende normer. Arbejdet udføres eftergældende arbejdsmiljøregler.

Opgavernes udførelse i offentligt regi inden for jobområdet er tit inddelt på en sådan måde, at de enkelte teams har ansvaret for hvert sit afgrænsede geografiske område.

Arbejdsopgaverne inden for jobområdet indebærer høj grad af samarbejde i både de forskellige arbejdsgrupper i virksomheden og i de mange samarbejdsrelationer uden for virksomheden. Medarbejderne har derfor stor kontakthævelse til andre virksomheder i forbindelse med udførelsen af det daglige arbejde.

Organiseringen i teams sammen med øget individuelt ansvar stiller større og større krav til medarbejdernes evne til at kommunikere, samarbejde og vidensdeling.

Der anvendes i stigende grad IT ved intern og ekstern kommunikation

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Etablering og pleje af udendørs golf- og idrætsanlæg

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Etablering og pleje af golfbaner, boldbaner og idrætsanlæg består i at opbygge og pleje af udendørs idrætsanlæg f.eks. atletikanlæg, tennisbaner, hockeybaner, parkouranlæg og lignende, boldbaner, greens, teesteder, fairways, rough, større og mindre beplantninger, vandmiljøer og stier og veje i tilknytning til eller i og omkring disse anlæg.

For golfbaner (greenkeeper) omfatter arbejdet følgende typiske kompetencer:

- Etablering og opbygning af golfbaner, herunder greens, teesteder, fairway og rough med større og mindre maskiner som f.eks. gravemaskine, pladevibrator, vibrationstromle

For boldbaner og udendørs idrætsanlæg (groundsman) omfatter arbejdet følgende typiske kompetencer:

- Etablering og opbygning af kunstbaner med større og mindre maskiner som f.eks. gravemaskine, pladevibrator, vibrationstromle
- beregning og udlægning af kunststofmaterialer på kunstbaner

Fælles for golfbaner, boldbaner og udendørs idrætsanlæg omfatter arbejdet følgende typiske kompetencer:

- Udarbejde arbejdstegninger og kvalitetsbeskrivelser
- Etablering og opbygning af vækstlag med større og mindre maskiner som f.eks. gravemaskine, traktor, rotorharve, efter tegningsangivelser
- Beregning og etablering af dræn efter tegningsangivelser
- Såning af græsarealer
- Pleje med græs- og kulturplejemaskiner,
- beregning og udlægning af grusmaterialer på grusbaner
- Pleje med udstyr og maskiner til den forekommende opgave
- beregning og udlægning af gødning, eftersåning, topdressing på græsarealer
- Opstregning af baner og reovering af banemarkeringer
- Generel kvalitetssikring af udførte opgaver
- Dataindsamling og databehandling, samt forholde sig og omsætte disse til handling fx data fra droner, agronomiske målinger, agrostologiske målinger mv.
- Beplantninger
- Etablering og vedligeholdelse af læhegn, solitærbeplantninger og bede
- Vælge korrekte planter under hensyntagen til funktion og vækstbetingelser
- Beskære og efterplante
- Vandmiljøer
 - Udføre anlæggelse af mindre vandhuller
 - Pleje og vedligeholde vandhuller og å-løb i forhold til funktion og miljø
- Stier og veje
 - Udarbejde arbejdstegninger og kvalitetsbeskrivelser
 - Etablering og opbygning af mindre veje og stier på anlæggenes områder med korrekt værktøj og entreprenørmaskiner

Denne kompetence udføres i samarbejde med andre og under hensyn til arbejdsmiljøet.

Teknologi og arbejdsorganisering

I dette arbejde anvendes forskellige former for håndværktøj, redskaber og maskiner på både højt og lavt teknologisk niveau. Kompetencens udførelse foregår ofte alene eller i mindre grupper afhængigt af opgavens omfang.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Ingen særlige kvalifikationskrav.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Etablering og pleje af udendørs idrætsanlæg har en meget stor udbredelse blandt personer på alle virksomhedstyper og på alle arbejdspladser i jobområdet.

Arbejdet med vandmiljøer har en stor udbredelse på golfområdet, men en mindre blandt personer på øvrige arbejdspladser.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Klima og bæredygtighed på udendørs golf- og idrætsanlæg

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Der er stor samfundsmæssig og faglig fokus på bæredygtig – og klimatilpasning. Dette har større og større indflydelse på planlægning og udførelse af etablering og pleje af de udendørs arealer og den fremtidige drift på udendørs idrætsanlæg.

Klima og bæredygtighed på golfbaner, boldbaner og udendørs idrætsanlæg er et fokusområde, der kræver viden om FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling, samt nationale og internationale tiltag og strategier, herunder fx nedbringelse af CO2 udledningen.

Kompetencen omhandler fx viden om affaldshåndtering, håndtering af forurenede jord, energiforbrug og optimering, i alle firmaer. Inddragelse af FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling i den enkelte opgave og forhold på egen arbejdsplads bliver mere og mere udbredt i takt med stigende krav fra fx myndigheder.

Udførelsen af dette arbejde foregår ved viden om og arbejde med:

- Cirkulær økonomi, fx genanvendelse af sand til bunkers
- Affaldssortering, herunder håndtering af forurenede jord
- Ressourceoptimering ved besparelse af fossile brændstoffer og vandressourcer, fx opsamling af regnvand, herunder drænvand, til genanvendelse ved vanding
- energioptimering ved brug af alternative energiformer, fx solceller m.m.

Dette arbejde finder i større og større omfang udbredelse i branchen, og udføres i samarbejde med øvrige medarbejdere, leverandører og interessenter.

Kompetencen omfatter at arbejde efter FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling i forhold til den enkelte opgave og forhold på egen arbejdsplads, såsom:

- Korrekt håndtering og sortering af affald, både i arbejdets udførelse og i forbindelse med brugere og kunders anvendelse af anlæggene
- Inddragelse af grøn omstilling på udendørs idrætsanlæg i det daglige arbejde
- Inddragelse af bæredygtighed på udendørs idrætsanlæg i det daglige arbejde
- Inddragelse af energioptimering i det daglige arbejde, herunder for anskaffelse og brug af eldrevne maskiner og redskaber
- Anvende dronedata til optimering af driftsopgaver i det daglige arbejde

Teknologi og arbejdsorganisering

Dette arbejde udføres med viden og værktøjer om ledelse, kommunikation, økonomi, affaldshåndtering og energioptimering, for at sikre en god klimavenlig og bæredygtig drift af golfbaner, boldbaner og udendørs idrætsanlæg. Der bruges teknologiske værktøjer i form af IT-udstyr, droner.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Viden omkring økonomi, arbejdsplanlægning, affaldshåndtering og energioptimering, herunder strømbesparende foranstaltninger, for at kunne medvirke til en klimavenlig og bæredygtig drift.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Alle virksomhedstyper inden for dette jobområde har mindst en person, der har brug for denne kompetence.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Kommunikation, samarbejde og økonomi - udendørs golf- og idrætsanlæg

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Krav om kompetencer til samarbejde, kommunikation, økonomi og vidensdeling er stigende inden for jobområdet – herunder organisatoriske forandringer samt kvalitetsudvikling af såvel brugerarealer som ydelser. I den forbindelse stilles store krav til tværfagligt, fagligt samarbejde på arbejdspladserne samt til leverandører osv. Det er således et krav, at alle medarbejdere har generelle kommunikative kompetencer i såvel det tværfaglige samarbejde, i det daglige samarbejde og ved oplæring af nye kolleger og elever.

I dette jobområde skal alle medarbejdere kunne yde en god service over for brugere af udendørs idrætsanlæg, så brugere får en god oplevelse af godt håndværk, forståelse for brugerens behov ved udøvelse af idrætsgrenen. De medarbejdere, som står for kontakt til udvalg og bestyrelser samt med andre faggrupper, har også behov for gode kompetencer, hvad angår samarbejde, kommunikation og evne til vidensdeling - eksempelvis i forbindelse med, at de skal formidle brugernes og kundernes ønsker og håndtere eventuel utilfredshed med ydelserne fra disse.

Afhængig af opgaver omfatter arbejdet følgende kompetencer:

- Bidrag til administration og styring af økonomi ved udførelse af de faglige opgaver bl.a. ved leverandør-/materialekontrol, kvalitetssikring, opsamling af data og dokumentation på opgaveløsningen for sine kolleger i de enkelte teams.
- Faktura- og priskontrol
- Driftskalkulation og prisoverslag
- Kundekontakt
- Leverandørkontakt
- Formidling af anlæggenes anvendelse
- Vejledning af brugere
- Dialog med brugere omkring særlige områder på anlæggene
- Konflikt håndtering i forbindelse med utilfredse brugere/kunder
- Samarbejdsrelationer medarbejdere imellem
- Konflikt håndtering medarbejdere imellem

Opgaverne og arbejdets organisering i jobområdet kræver, at alle medarbejdere har kompetencer i kommunikation og samarbejde. For sjakbajs og chefgreenkeepere stilles yderligere forventninger til at kunne forholde sig til sin egen branchespecifikke rolle og hvordan dette synliggøres i produkterne og det daglige arbejde. Alle medarbejdere, som anvender høj grad af kommunikation i udførelsen af det daglige arbejde, kræver endvidere kompetencer i konflikt håndtering, for at sikre (fortsat) god dialog på både det interne og eksterne niveau. Sjakbajs og chefgreenkeepere skal have de nødvendige fagligt rettede kompetencer i udøvelsen af deres funktion i forhold til fx teknologi, bemanding, kvalitetssikring, bæredygtighed, teknisk tegning osv.

De medarbejdere, der har ansvar for og/eller deltager i opgaver vedrørende kalkulation og prisoverslag på udendørs idrætsanlæg, hvad enten det drejer sig om en lille opgave eller et stort anlæg, forventes at have de nødvendige kompetencer samt kompetencer i at udføre leverandør-/materialekontrol, kvalitetssikring, dataopsamling og dokumentation på opgaveløsningen i forbindelse med de faglige opgaver.

Opgaverne i jobområdet kræver endvidere, at medarbejdere kan indgå i kunde- og brugerkontakt, der er mere og mere udbredt i alle branchens opgaver.

Teknologi og arbejdsorganisering

Udførelsen af denne kompetence foregår ved mødet med kollegaer, medarbejdere samt kunder, leverandører og brugere af faciliteterne før, under og efter anvendelsen. Denne kompetence udføres primært selvstændigt, men også i samarbejde med øvrige medarbejdere.

Som oftest varetages funktionerne som sjakbajs og chefgreenkeepere inden for dette kompetenceområde af få medarbejdere. I denne kompetence anvendes værktøjer inden for kommunikation, kalkulation, prisoverslag, dataindsamling og dokumentation på opgaveløsningen samt kunde- og leverandørkontakt, for at sikre en god dialog på brugerområdet samt til at imødegå utilfredshed og manglende forståelse for arbejdets udførsel. Der bruges teknologiske værktøjer i form af almene IT-værktøjer som regneark, regnskabsprogrammer, internet, mail, udfærdigelse af pjecer og andet materiale til brug for formidling og markedsføring.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Ingen.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Alle virksomhedstyper inden for dette jobområde har mindst en person, der har brug for denne kompetence.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Maskinteknik på udendørs golf- og idrætsanlæg

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Maskinteknik på Golfbaner, Boldbaner og udendørs idrætsanlæg består i at betjene virksomhedens værktøj og udstyr. Det indebærer endvidere rengøring og vedligeholdelse af redskaber, slibning og indstilling af maskiner og håndværktøj samt udførelse af den daglige og periodiske driftseftersyn på maskiner.

Arbejdet omfatter følgende kompetencer:

- Daglig pasning og driftseftersyn af maskiner, robotter og værktøj
- Anvendelse af de mest almindeligt forekommende maskiner og redskaber, som f.eks. plæneklippere, gravemaskiner, traktorer, motorsav, buskryddere, robotter, manuelt og maskinelt beskæringsværktøj
- Anvendelse af droner til kortlægning
- Indstilling af maskiner
- Slibning af klippeled og knive
- Mindre reparationsopgaver, som f.eks. udskiftning af hydraulikslanger, klippeled, knive, kæder m.m.
- Kan udføre arbejde med mindre, håndholdte El-maskiner sikkerhedsmæssigt forsvarligt
- Kan anvende lade-stationer sikkerhedsmæssigt korrekt (vejrforhold, vand, støv)
- Kan smøre og vedligeholde diverse gartnermaskiner
- Kan påfylde det rette brændstof på de forskellige maskintyper
- Har viden om og forståelse af, hvordan forskellige former for maskiner og teknologi påvirker sundhed, arbejdsmiljø, klima- og miljøtilstanden omkring os
- Kan sammenligne forskellige energiformer og maskintyper med henblik på at vælge de maskintyper og teknologier, som er mest skånsomme i.f.t. arbejdsmiljø, klima- og miljø.
- Forståelse for arbejdsmiljøforhold i faget for greenkeeper/groundsman – både det fysiske og det psykiske
- Kender til og kan efterleve FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling, som anskues i forhold til den enkelte opgave og forhold på egen arbejdsplads.
- Holder sig løbende ajour med udviklingen af ny teknologi og nye maskiner inden for anlægsgartnerfaget.

Dette arbejde udføres efter gældende arbejdsmiljøregler.

Teknologi og arbejdsorganisering

I dette arbejde anvendes forskellige former for værktøj, redskaber og maskiner på et ikke højt teknologisk stadium. Kompetencens udførelse foregår dels i mindre værksteder og dels i forbindelse med udførelsen af det meste af arbejdsopgaverne inden for jobområdet. Maskinteknik udføres ofte af de samme personer i de forskellige teams.

Den teknologiske udvikling på maskinområdet er gået meget stærkt på det sidste, og trenden er meget klar: Vi bevæger os hastigt væk fra forbrændingsmotoren – især 2-takt, men også 4-takt – og henimod

El/akku-maskiner. Udviklingen er accelereret på grund af stigende krav om udfasning af fossile brændsler og støttes yderligere af eksempelvis krav om mindre støj og bedre arbejdsmiljø på arbejdspladsen.

El-drevne værktøjer er simplere i opbygning og kræver mindre vedligeholdelse. Det betyder, at kravene til maskinkompetencer hos en greenkeeper/groundsman går imod mere viden om El/akku-teknik, mindre behov for vedligeholdelse og mere viden om, hvordan man lader og anvender Eldrevne værktøjer korrekt. Fejlfinding på El-værktøj kræver software og specialkompetencer, hvorfor det må forventes, at maskinleverandører og andre professionelle kommer til at varetage en stor del af dette arbejde.

Alt i alt vil greenkeeper/groundsman komme til at bruge mindre tid på fejlfinding, reparation og vedligeholdelse og mere tid aktivt med maskinen i marken, med masser af batterier og ladegrej.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Ved kørsel med traktor eller motorredskaber, skal man minimum have kørekort til traktor. Derudover skal man være fyldt 18 år for at betjene disse erhvervsmæssigt, eller man skal være under relevant uddannelse af mere end 18 måneders varighed.

Ved anvendelse af drone skal man være i besiddelse af dronercertifikat jf. Trafikstyrelsens dronebekendtgørelse, som supplerer de nye EU-regler for anvendelse af droner, som fremgår i forordning (EU) 2019/947. Dronerbekendtgørelsen, BEK nr. 2253 af 29/12/2020, der træder i kraft den 1. januar 2021.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Maskinteknik på udendørs idrætsanlæg har en stor udbredelse på alle arbejdspladser inden for jobområdet.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Plantebeskyttelse på udendørs golf- og idrætsanlæg

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Plantebeskyttelse og sprøjtning inden for golfbaner, boldbaner og udendørs idrætsanlæg er en udbredt arbejdsopgave i alle dele af denne branche grundet brugerens høje kvalitetskrav til baner og anlæg.

Udførelsen af arbejdet foregår med forskellige typer af redskaber, herunder for både kemisk og ikke-kemiske plantebeskyttelse. Ved brug af forskellige arbejdsmetoder anvendes damp, varme, mekanisk fjernelse og sprøjter. Dette arbejde udføres primært af faglærte medarbejdere med en vis erfaring i opgaven og i samarbejde med andre.

Arbejdet omfatter bl.a. følgende kompetencer:

- Anvendelse af dampmaskiner
- Anvendelse af ukrudtsbrændere
- Viden om brandforanstaltning ved ukrudtsbrændning
- Anvendelse af maskiner med børstehoveder til mekanisk rensning og fjernelse
- Anvendelse af dronedata til kortlægning af bekæmpelsesområde
- Udrekning af korrekte mængder bekæmpelsesmiddel
- Indstilling af sprøjte
- Udlægning af middel med korrekt sprøjte og dysetype
- Genkendelse af ukrudt og skadevoldere
- Vurdering af bekæmpelsestype og intensitet
- Biologisk bekæmpelse med viden om skadevoldere (ukrudt, svampe og insekter).

Arbejdet udføres under hensyn til ydre miljø og arbejdsmiljø

Teknologi og arbejdsorganisering

Dette arbejde foregår typisk ved enkeltpersoner, som ved hjælp af det valgte udstyr foretager arbejdet. Ved damp og brænding anvendes der typisk dampmaskiner eller gasbrændere til udførelsen og ved sprøjtning foregår det enten ved hjælp af en traktormonteret sprøjte, sprøjte på ladvogn eller manuelt ved hjælp af sprøjtetyper, der enten trækkes eller bæres på ryggen. Udlægning med traktormonteret sprøjte kan også udføres med GPS-teknologi.

Medarbejdere på udendørs idrætsanlæg monitorerer angreb af skadevoldere og dækningsgraden af uønsket vegetation. På baggrund af skadens omfang og hvad, der forårsager skaden, træffes beslutning om omfang og metoder for plantebeskyttelse.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Ved anvendelse af ukrudtsbrændere skal man være i besiddelse af branchecertifikatet "Brandforanstaltning ved Ukrudtsbrænding" i henhold til reglerne fra Dansk Brand Institut.

Ved anvendelse af sprøjtemidler har Miljøstyrelsen indført, at man skal være i besiddelse af et gyldigt sprøjtecertifikat for at kunne udføre denne kompetence. Certifikatet kan erhverves gennem den faglige

erhvervsuddannelse eller på AMU-uddannelsen: Plantebeskyttelse i gartneri, sprøjtecertifikat, kode AI 57 01001 00. Ved kørsel med traktor skal man have kørekort til minimum motorredskab. Certifikatet skal opdateres hvert 4. år efter første udstedelsesdato for at være gyldigt.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Kompetencen er udbredt i hele jobområdet. Alle virksomhedstyper inden for dette jobområde har endvidere mindst en person, der er i besiddelse af sprøjtecertifikat, som er knyttet til denne kompetence.

Aktuelt tilkoblede mål

Niveau kan angives ved enkeltfag.

Nummer, niveau og titel

**EUU Varighed
i dage**

Tilknyttet i perioden

Notat til VEU-rådet om ansøgning fra IF om godkendelse af en ny FKB 2881 Spåntagende metalindustri

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har modtaget en ansøgning fra efteruddannelsesudvalget for Industriens Fællesudvalg om godkendelse af en ny fælles kompetencebeskrivelse:

- FKB 2881 Spåntagende metalindustri

FKB 2881 Spåntagende metalindustri er en revision af den eksisterende FKB 2787 Spåntagende metalindustri, og en sammenlægning med FKB 2228 Metrologi i metalindustrien. De to eksisterende FKB'er 2787 Spåntagende metalindustri og 2228 Metrologi i metalindustrien ønskes nedlagt

Baggrund

Behovet for en revision af beskrivelsen af jobområdet og de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer (TAK) begrundes med den teknologiske udvikling. FKB'en er senest blevet opdateret i 2009.

Indhold i FKB 2881 Spåntagende metalindustri

FKB 2881 Spåntagende metalindustri indeholder beskrivelser af nye typer af opgaver for operatører i forbindelse med spåntagende bearbejdning samt kvalitetssikring af hel- og halvfabrikat i metalindustrien samt ift. krav om solidt kendskab til tegningslæsning af tekniske tegninger, både som papirtegninger eller som tegningslæsning i CAD-program eller i en CAD-viewer. Hertil kommer betjening af måleværktøjer og evt. ko- ordinationsmålemaskine, der er fundamentalt for operatøren i forbindelse med kontrol af produktionsprocesser.

Der er foretaget en gennemskrivning af de forskellige typer af spåntagende bearbejdning samt opgaver i forbindelse med kvalitetssikring og måleteknisk kontroldokumentation inden for området.

Derudover omfatter revisionen en sammenlægning med FKB 2228 metrologi i metalindustrien, således at kompetencebeskrivelser inden for kvalitetskontrol og anvendelse af teknisk dokumentation tilføjes FKB 2881 Spåntagende metalindustri.

FKB 2881 Spåntagende metalindustri omfatter, som den FKB 2787 Spåntagende metalindustri den erstatter, følgende tilhørende arbejdsrelevante kompetencer (TAK):

- Spåntagende bearbejdning med CNC-maskiner
- Spåntagende bearbejdning med konventionelle maskiner
- Anvendelse af måleteknik og teknisk dokumentation
- Udførelse af kontrolmålinger

Koordinering

Industriens Fællesudvalg oplyser, at den reviderede FKB 2881 Spåntagende metalindustri er koordineret med – i denne sammenhæng relevante efteruddannelsesudvalg - MI, BAI og ETIE. Koordineringen har ikke givet anledning til bemærkninger fra de pågældende efteruddannelsesudvalg.

Udbud

Industriens Fællesudvalg indstiller, at de nuværende udbydere forbliver udbydere af den reviderede FKB 2881 Spåntagende metalindustri.

Udbydere:

- EUC Syd
- Herningsholm Erhvervsskole og Gymnasier
- Mercantec
- Roskilde Tekniske Skole
- TECHCOLLEGE

Styrelsen for Undervisning og Kvalitets bemærkninger

Det er styrelsens samlede vurdering, at FKB 2881 Spåntagende metalindustri kan godkendes.

Nummer: 2881
Titel: Spåntagende metalindustri
Kort titel: Spåntagning
Status: KLA
Godkendelsesperiode:

Beskrivelse af jobområdet

Definition af jobområdet

Jobområdet omfatter operatørens opgaver i forbindelse med spåntagende bearbejdning samt kvalitetssikring af hel- og halvfabrikata i metalindustrien. Spåntagende bearbejdning udgøres af processer, hvor der fjernes materialer fra det emne, der arbejdes på. De væsentligste former for spåntagende bearbejdning er savning, filning, slibning, boring drejning, fræsning og skæring. De hyppigste anvendte materialer er stål, metaller, plast og kompositmaterialer. Aluminium og kompositmaterialer anvendes i stigende omfang i automobil- og byggebranchen.

Ud over bearbejdningen stilles der i stigende grad krav om solidt kendskab til tegningslæsning af tekniske tegninger, både som papirtegninger eller som tegningslæsning i CAD-program eller i en CAD-viewer. Det er væsentligt, at operatøren har viden om GPS (Geometriske Produkt Specifikationer) for korrekt tegningslæsning. Ud fra arbejdstegningen skal operatøren kunne udføre dokumentation og egen kontrol til de fremstillede emner.

Ved spåntagende bearbejdning i metalindustrien anvendes et meget bredt spektrum af fremstillingsprocesser og teknologier i forbindelse med fremstilling af mange forskellige typer af produkter, der samtidig varierer meget i størrelse og kompleksitet. Bearbejdningsprocesserne kan strække sig fra simpel formatsavning af plader eller afkortning af rundstænger til mikrofin formgivning af en komponent til et apparat i medicoindustrien. Emnetyperne kan f.eks. være maskindele, værktøjsemner, prototyper og støbte og formede emner, der skal efterbearbejdes. Både store og små serier forekommer – helt ned til enkelt styk.

Selvom anvendelsen af højteknologiske bearbejdningsmaskiner og anlæg er udbredt så anvendes konventionelle maskiner stadigvæk. Konventionelle maskiner f.eks. drejebænke og fræsere anvendes i et mindre omfang af operatører. Her arbejder operatøren med betjening og indstilling af maskinen f.eks. løbende opspænding og kontrolmåling af emner, der bearbejdes.

Produktionen udføres typisk under anvendelse af forskellige former for CNC-maskiner. Operatøren forbereder og overvåger produktionen bl.a. ved udførelse af operationsplanlægning og løbende kvalitetskontrol af de fremstillede emner.

Rengøring og vedligeholdelse af maskiner og udstyr er også operatørens opgave i forbindelse med produktionen.

Betjening af måleværktøjer og evt. koordinatmålemaskine er fundamentalt for operatøren i forbindelse med kontrol af produktionens processer. Det drejer sig både om konventionelle måleværktøjer og moderne digitale måleværktøjer samt -maskiner. Avancerede målemaskiner befinder sig i stigende grad i selve produktionsmiljøet og anvendes derfor også af operatørgruppen.

Typiske arbejdspladser inden for jobområdet

De typiske arbejdspladser inden for jobområdet befinder sig på både små, mellemstore og store metalvirksomheder. Virksomhederne er meget forskelligartede, hvad angår produkter, produktionsformer og materialeanvendelse.

Virksomheder, der udfører spåntagende bearbejdning, fremstiller typisk værktøjer, komponenter og maskindele til alle former for industriproduktioner.

Virksomheder, der alene udfører spåntagende bearbejdning, fungerer ofte som underleverandører til andre virksomheder.

Medarbejderne på arbejdspladserne inden for jobområdet

Medarbejderne på arbejdspladserne inden for jobområdet benævnes operatører. En operatør defineres i denne sammenhæng som en ufaglært medarbejder i produktionen, der både kan have overvågningsopgaver ved automatiseret produktion og varetage andre opgaver i produktionen. Operatørerne i metalindustrien er typisk oplært på virksomheden med supplerende arbejdsmarkedsuddannelser.

Arbejdsorganisering på arbejdspladserne inden for jobområdet

Arbejdet på arbejdspladserne inden for jobområdet er normalt organiseret i produktionsgrupper eller teams.

Som operatør i metalindustrielle virksomheder arbejder man ofte sammen med faglærte industriteknikere.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Anvendelse af måleteknik og teknisk dokumentation

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Kompetencen omfatter anvendelse af måleteknik og teknisk dokumentation i forbindelse med operatørens produktionsopgaver i metalindustrien. Operatøren skal kunne medvirke til løbende udvikling og korrektion af den tekniske dokumentation, som anvendes i produktionen.

Det er nødvendigt at operatøren kan anvende viden om SI systemet, ISO tolerancesystemet og Geometriske Produkt Specifikationer (GPS) i forbindelse med læsning og tolkning af tekniske tegninger og andet teknisk dokumentation.

Operatøren skal kunne anvende tegninger, der er tolerancesat på den traditionelle måde og udført efter DS/ISO128 og DS/ISO129. Kompetencen omfatter dog i særlig grad operatørens stigende anvendelse af GPS i det daglige arbejde. Operatøren skal kunne læse GPS-tegninger på baggrund af viden om symbolsproget beskrevet i ISO 1101 og ISO 5459.

Operatøren skal derudover kunne anvende GPS-tegningsmaterialer til at udlede de korrekte målemetoder i forbindelse med kontrolmålinger.

Teknologi og arbejdsorganisering

Operatøren anvender virksomhedens IT-systemer til arbejdet med teknisk dokumentation. Ved ændringer og udvikling af den tekniske dokumentation for produktionen indgår operatørgruppen ofte i et samarbejde med fagspecialister f.eks. industriteknikere og ingeniører.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Ingen.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Kompetencen er udbredt på alle virksomheder i metalindustrien. GPS er dog fortsat et indsatsområde for en del virksomheder.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Spåntagende bearbejdning med CNC-maskiner

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Kompetencen omfatter operatørens arbejdsopgaver i forbindelse med forskellige former for CNC-styret spåntagende bearbejdning. Typisk er der tale om CNC-maskiner til savning, slibning, boring, høvling, honing, drejning og fræsning i stål, metaller, plast, kompositmaterialer og aluminium.

Inden produktionen startes, skal operatøren kunne gennemføre en produktionsforberedelse, der er afhængig af emnemateriale, det anvendte udstyr og de produkter/emner, der skal fremstilles. I produktionsforberedelsen indgår en operationsplanlægning på baggrund af emnetegninger ofte beskrevet med brug af GPS symboler. Fremstilling sker i henhold til såvel nationale som internationale normer, standarder og myndighedskrav. Operatørerne skal derfor kunne læse og forstå arbejdstegninger, GPS tegninger, styklister, operationsbeskrivelser, samt kontrolspecifikationer samt anden relevant dokumentation for produktionens praktiske udførelse.

Ved anvendelse af CNC-maskiner opbygges og indtastes et CNC-program og udstyret afprøves. Hvis maskinen ikke arbejder korrekt, skal operatøren kunne korrigere enkle programfejl og rette korrektørværdier efter opmåling af emnet.

Når produktionen udføres under anvendelse af CNC-maskiner fremstilles emnerne ved automatisk kørsel. Operatøren overvåger produktionen bl.a. ved udførelse af en løbende kvalitetskontrol, af de fremstillede emner. Kvalitetskontrollen udføres med brug af korrekte måleværktøjer og målemetoder. Optimering af produktionen set i forhold til bearbejdningsprocesser, programmer, måleværktøj og det anvendte udstyr deltager operatøren også i.

Rengøring og vedligeholdelse af maskiner, måleværktøj og andet udstyr, er normalt operatørens opgave i forbindelse med produktionen.

Teknologi og arbejdsorganisering

Udviklingen går meget stærkt inden for CNC-området, hvor nye fleraksede og komplette bearbejdningsmaskiner med avancerede maskinstyringer, vinder indpas. Arbejdet organiseres som regel i produktionsgrupper, der har ansvaret for fremstilling af et emne eller et produkt. Produktionsgruppens operatører samarbejder ofte med maskinarbejdere og industriteknikere i forbindelse med programmering af CNC-maskiner.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Ingen.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Kompetencen er udbredt på omtrent alle virksomheder inden for metalindustrien, som udfører spåntagende bearbejdning.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Spåntagende bearbejdning med konventionelle maskiner

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Kompetencen omfatter operatørens arbejdsopgaver i forbindelse med forskellige former for spåntagende bearbejdning med konventionelle maskiner f.eks. savning, filning, slibning, boring, høvling, honing, drejning og fræsning i stål, metaller, plast og kompositmaterialer.

Inden produktionen startes skal operatøren kunne gennemføre en produktionsforberedelse, der er afhængig af emnemateriale, det anvendte udstyr og de produkter/emner, der skal fremstilles. I produktionsforberedelsen indgår en operationsplanlægning på baggrund af emnetegninger. Fremstilling sker i henhold til såvel nationale som internationale normer, standarder og myndighedskrav. Operatørerne skal derfor kunne læse og forstå arbejdstegninger både som papirtegninger samt som CAD- og GPS-tegninger, styklister, operationsbeskrivelser og tilhørende kontrolspecifikationer, samt anden relevant dokumentation for produktionens praktiske udførelse og kvalitetssikring.

Ud fra emnematerialet skal operatøren kunne vælge eller beregne skæredata. Køle-/smøremidler til opgaven vælges bl.a. ud fra miljømæssige overvejelser. Ved fokus på optimering af værktøjsvalg og bearbejdningsmetode kan der opnås en mindre miljøbelastende produktion, f.eks. ved beregning af middelspåntrykkelse eller High-feed bearbejdning og derefter sammenligne spånvolumen på de to processer.

Operatørens opspænding og indstilling af værktøjer samt opspænding af emner til bearbejdning indgår ligeledes i produktionsforberedelsen.

Ved produktion med konventionelle maskiner, f.eks. drejebænke og fræsere, arbejder operatøren med betjening og indstilling af maskinen, herunder løbende opspænding af emner der skal bearbejdes. Det er operatørens opgave at kontrolmåle de fremstillede emner ud fra arbejdstegningen samt udarbejde den krævede dokumentation, enten i form af en målerapport fra en målemaskine, eller ved udfyldelse af fortrykte kontrolskemaer. Rengøring og vedligeholdelse af maskiner og udstyr, samt løbende verifikation af måleværktøj er ofte operatørens opgave i forbindelse med produktion.

Teknologi og arbejdsorganisering

Ved spåntagende bearbejdning med konventionelle maskiner anvendes f.eks. drejebænke, fræsere, slibemaskiner og søjleboremaskiner.

Arbejdet organiseres ofte i produktionsgrupper ved større produktioner, men enkeltmandsopgaver forekommer også – især i små virksomheder.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Ingen.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Kompetencen er udbredt på alle virksomheder inden for metalindustrien, som udfører spåntagende bearbejdning eller indgangskontrol af maskinbearbejdede emner. Anvendelsen af CNC-maskiner og koordinatmålemaskiner bygger kompetencemæssigt på kendskab til konventionelle bearbejdningsformer. Derudover har næsten alle virksomheder inden for jobområdet konventionelle maskiner til specielle opgaver, f.eks. reparationsarbejde.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Udførelse af kontrolmålinger

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Kompetencen omfatter operatørens udførelse af kontrolmålinger i metalindustrien med forskellige former for målværktøjer og måleudstyr.

Operatøren skal kunne udføre opmåling og kontrol af emner med både konventionelle mekaniske måleværktøjer og forskellige former for elektronisk måleudstyr.

Ved kontrolmåling med konventionelle mekaniske måleværktøjer skal operatøren kunne anvende f.eks. stållineal, skydelærer, mikrometerskrue, gradmåler samt forskellige faste kontrolværktøjer som dorne, gafler, gevindkontrolværktøjer m.m.

Kontrolmåling med elektronisk måleudstyr omfatter operatørens anvendelse af f.eks. elektronisk længdemåler, testapparater for overflade ruhed, profilprojektor og forprogrammeret koordinat målemaskine.

Operatøren skal kunne gennemføre målingerne i forhold til tegningens specifikationer. Kontrolmålinger kan f.eks. være indvendige og udvendige dimensions- og geometrimålinger på fremstillede emner samt kontrol af overflade ruhed.

Med henblik på at sikre pålidelige kontrolmålinger skal operatøren kunne justere og vedligeholde måleværktøjerne så målingerne lever op til givne kvalitetskrav og måleusikkerheden minimeres. I kompetencen indgår derfor også operatørens medvirken ved justering af forskellige måleværktøjer.

Teknologi og arbejdsorganisering

Den anvendte teknologi til kontrolmålinger spænder fra enkle målinger med mekaniske måleværktøjer og prøvedorne, til komplekse sammensatte måleopstillinger med anvendelse af computer understøttede digitale målesystemer med dataopsamling.

Kontrolmålinger og dokumentation udføres ofte i et løbende samarbejde med fagspecialister f.eks. industriteknikere og ingeniører.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Ingen.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Kompetencen er udbredt på alle operatørarbejdspladser i metalindustrien. Der er dog forskel på udbredelsen af GPS og større digitale målesystemer. Begge områder er dog i vækst da GPS er ved at være dagligdag i de større virksomheder. Måleværktøj med digital dataudgang opsamling er ved at være samme pris som analogt måleudstyr, så derfor er dette område også i vækst.

Aktuelt tilkoblede mål

Niveau kan angives ved enkeltfag.

Nummer, niveau og titel

**EUU Varighed
i dage**

Tilknyttet i perioden

Notat til VEU-rådet om ansøgning fra IF om godkendelse af en ny FKB 2882 Pladebearbejdende metalindustri

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har modtaget en ansøgning fra efteruddannelsesudvalget for Industriens Fællesudvalg om godkendelse af en ny fælles kompetencebeskrivelse:

- FKB 2882 Pladebearbejdende metalindustri

FKB 2882 Pladebearbejdende metalindustri er en revision af den eksisterende FKB 2230 Pladebearbejdende metalindustri, som ønskes nedlagt.

Baggrund

Behovet for en revision af beskrivelsen af jobområdet og de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer (TAK) begrundes med den teknologiske udvikling. FKB'en er senest blevet opdateret i 2009.

Indhold i FKB 2882 Pladebearbejdende metalindustri

FKB 2882 Pladebearbejdende metalindustri indeholder beskrivelser af nye typer af bearbejdningsprocesser, herunder laser-, og plasmaskæring og materialer såvel som rustfrit stål samt aluminium. Hertil kommer opgaver i forbindelse med spånløs bearbejdning af plader, coils, rør o.l. og fremstillingsprocesser og teknologier i forbindelse med fremstilling af mange forskellige typer af produkter.

FKB 2882 Pladebearbejdende metalindustri omfatter, som den FKB 2230 Pladebearbejdende metalindustri den erstatter, følgende tilhørende arbejdsrelevante kompetencer (TAK):

- Spånløs bearbejdning med CNC-maskiner
- Spånløs bearbejdning med konventionelle maskiner

Alle mål i den eksisterende FKB 2230 Pladebearbejdende metalindustri overføres til den nye FKB 2882, og der ansøges ikke om godkendelse eller tilkobling af nye arbejdsmarkedsuddannelser eller enkeltfag.

Koordinering

Industriens Fællesudvalg oplyser, at den reviderede FKB 2882 Pladebearbejdende metalindustri er koordineret med – i denne sammenhæng relevante efteruddannelsesudvalg - MI, BAI og ETIE. Koordineringen har ikke givet anledning til bemærkninger fra de pågældende efteruddannelsesudvalg.

Udbud

Industriens Fællesudvalg indstiller, at de nuværende udbydere forbliver udbydere af den reviderede FKB 2882 Pladebearbejdende metalindustri.

Udbydere:

- Tradium,
- EUC Lillebælt

Styrelsen for Undervisning og Kvalitets bemærkninger

Det er styrelsens samlede vurdering, at FKB 2882 Pladebearbejdende metalindustri kan godkendes.

Nummer: 2882
Titel: Pladebearbejdende metalindustri
Kort titel: Pladebearb
Status: KLA
Godkendelsesperiode:

Beskrivelse af jobområdet

Definition af jobområdet

Jobområdet omfatter operatørens opgaver i forbindelse med spånløs bearbejdning af plader, coils, rør o.l. i metalindustrien. Coils anvendes ofte som emne for spånløs bearbejdning i større mængder og består af ruller af stålplader/bånd eller ruller af andre materialer.

Spånløs bearbejdning udgøres af processer, hvor der ikke fjernes materialer fra det emne, der arbejdes på. De former for spånløs bearbejdning, som indgår i jobområdet, er klipning, lokning, presning, stansning, laserskæring, plasmaskæring, bukning og valsning. De hyppigst anvendte materialer er stål, rustfast stål, aluminium og forskellige metaller.

Ved spånløs bearbejdning i metalindustrien anvendes et bredt spektrum af fremstillingsprocesser og teknologier i forbindelse med fremstilling af mange forskellige typer af produkter, der samtidig varierer meget i størrelse. Bearbejdningsprocesserne kan strække sig fra enkel pladebukning til kompliceret profilvalsning f.eks. ved fremstilling af avancerede profiler med huller, udsvik, præg og fortanding i én arbejdsgang. Bearbejdningen kan også foregå i produktionscelle med samspil mellem flere maskiner og evt. en robot.

Produkterne er normalt forskellige pladeemner og profiler til automobil- og transportindustrien, byggeindustrien, fødevarerindustrien, møbelindustrien, energiområdet m.fl. Både store og små serier forekommer.

Selvom anvendelsen af højteknologiske bearbejdningmaskiner og anlæg er udbredt, så anvendes konventionelle maskiner stadigvæk. Konventionelle maskiner, f.eks. manuelt betjente klippe-, bukke- og stansmaskiner, anvendes i et mindre omfang af operatører. Her arbejder operatøren med betjening og indstilling af maskinen f.eks. løbende opspænding af emner, der skal bearbejdes.

Produktionen inden for jobområdet udføres typisk under anvendelse af forskellige former for CNC-maskiner og store sammensatte automatiske anlæg, der udfører en række bearbejdningprocesser i samme arbejdsgang. Det er operatørens opgave at forberede og overvåge produktionen samt udføre løbende vedligeholdelse og rengøring af maskiner og udstyr.

Typiske arbejdspladser inden for jobområdet

De typiske arbejdspladser inden for jobområdet befinder sig på både små, mellemstore og store metalvirksomheder. Virksomhederne er meget forskelligartede, hvad angår produkter, produktionsformer og materialeanvendelse.

Virksomheder inden for pladebearbejdningområdet fremstiller dele til alle former for industriproduktioner, herunder fødevarerindustrien og byggebranchen.

Virksomheder, der alene udfører pladebearbejdning, fungerer ofte som underleverandører til andre virksomheder

Medarbejderne på arbejdspladserne inden for jobområdet

Medarbejderne på arbejdspladserne inden for jobområdet benævnes operatører. En operatør defineres i denne sammenhæng som en ufaglært medarbejder i produktionen, der både kan have overvågningsopgaver ved automatiseret produktion og varetage andre opgaver i produktionen.

Operatørerne i metalindustrien er typisk oplært på virksomheden med supplerende arbejdsmarkedsuddannelser.

Arbejdsorganisering på arbejdspladserne inden for jobområdet

Arbejdet på arbejdspladserne inden for jobområdet er normalt organiseret i produktionsgrupper eller teams.

Som operatør i pladebearbejdningsvirksomheder arbejder man ofte sammen med faglærte smede og industriteknikere.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Spånløs bearbejdning med CNC-maskiner

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Kompetencen omfatter operatørens arbejdsopgaver i forbindelse med forskellige former for computerstyret spånløs bearbejdning. Typisk er der tale om CNC-maskiner og store sammensatte automatiske anlæg til standsning, lokning, klipning, laserskæring, bukning, valsning og presning i stål og forskellige metaller herunder jern, rustfrit stål, kobber og aluminium.

Inden produktionen startes skal operatøren kunne gennemføre en produktionsforberedelse, der er afhængig af emnemateriale, det anvendte udstyr og de produkter/emner, der skal fremstilles. I produktionsforberedelsen indgår en operationsplanlægning på baggrund af emnetegninger. Fremstilling sker i henhold til såvel nationale som internationale normer, standarder og myndighedskrav. Operatørerne skal derfor kunne læse og forstå arbejds- samt GPS tegninger, styklister, operationsbeskrivelser samt kontrolspecifikationer, og anden relevant dokumentation for produktionens praktiske udførelse.

Ved anvendelse af CNC-maskiner udarbejdes der et CNC-program og udstyret afprøves. Hvis maskinen ikke arbejder korrekt, skal operatøren kunne korrigere enkle programfejl og rette korrektørværdier efter opmåling af emnet.

Når produktionen udføres under anvendelse af CNC-maskiner fremstilles emnerne ved automatisk kørsel.

Ved laserskæring eller plasmaskæring kan der anvendes forskellige typer af udstyr enten til pladeskæring eller til rørskæring, eller som kombination laser/standsemaskine. Det er vigtigt, at operatøren har kendskab til de særlige sikkerhedsforskrifter der er ved brug af laser og beskyttelsesgasser, for derved at opnå sikker og effektiv produktion. Operatøren skal kunne indlæse og afvikle programmer på et givet udstyr.

I forbindelse med pladebearbejdning gennemføres flere processer ofte inden for samme arbejdsgang. Et fuldautomatisk stansecenter med indbygget vinkelsaks gør det f.eks. muligt at integrere pladeklip med stanseprocessen. Operatøren skal derfor kunne overskue delprocesserne ved overvågning af produktionen og under udførelse af den løbende kvalitetskontrol af de fremstillede emner. Optimering af produktionen set i forhold til bearbejdningsprocesser, programmer og det anvendte udstyr deltager operatøren også i. Rengøring og vedligeholdelse af maskiner og udstyr er normalt operatørens opgave i forbindelse med produktionen.

Teknologi og arbejdsorganisering

Udviklingen inden for CNC-styring og CAM-programmering til sammensatte anlæg til pladebearbejdning går hurtigt. Integration af flere processer og evt. periferiudstyr i det samme anlæg, samt mere avancerede maskinstyringer minimerer procestiden og resulterer i en bedre totaløkonomi.

Arbejdet organiseres som regel i produktionsgrupper, der har ansvaret for fremstilling af et emne eller et produkt. Produktionsgruppens operatører samarbejder ofte med smede og industriteknikere i forbindelse med programmering af CNC-maskiner.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Ingen.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Kompetencen er udbredt på omtrent alle virksomheder inden for metalindustrien, som udfører pladebearbejdning.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Spånløs bearbejdning med konventionelle maskiner

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

Kompetencen omfatter operatørens arbejdsopgaver i forbindelse med forskellige former for spånløs bearbejdning med konventionelle maskiner f.eks. standsning, lokning, klipping, laserskæring, bukning, valsning og presning i stål og forskellige metaller herunder jern, rustfrit stål, kobber og aluminium.

Inden produktionens startes skal operatøren kunne gennemføre en produktionsforberedelse, der er afhængig af emnemateriale, det anvendte udstyr og de produkter/emner, der skal fremstilles. I produktionsforberedelsen indgår en operationsplanlægning på baggrund af emnetegninger. Fremstilling sker i henhold til såvel nationale som internationale normer, standarder og myndighedskrav. Operatørerne skal derfor kunne læse og forstå arbejds- og GPS tegninger, styklister, operationsbeskrivelser samt kontrolspecifikationer, og anden relevant dokumentation for produktionens praktiske udførelse.

Operatøren skal kunne foretage opmærkning og beregne materialeforbrug ved forskellige former for pladebearbejdning. Opspænding og indstilling af værktøjer samt opspænding af emner til bearbejdning indgår i operatørens produktionsforberedelse.

Ved pladebearbejdning med konventionelle maskiner f.eks. maskinsakse, bukkemaskiner og valser arbejder operatøren med manuel betjening og indstilling af maskinerne, herunder opspænding af emner, der skal bearbejdes. Rengøring og vedligeholdelse af udstyr og maskiner, f.eks. slibning og renovering af stempler og matricer til standsemaskiner, er ofte operatørens opgave i forbindelse med produktionen.

Teknologi og arbejdsorganisering

Ved spånløs bearbejdning med konventionelle maskiner anvendes f.eks. maskinsakse, bukkemaskiner og valser.

Arbejdet organiseres ofte i produktionsgrupper, der har ansvaret for fremstilling af et emne eller et produkt. Enkeltmandsopgaver forekommer også, især i små virksomheder.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Ingen.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Kompetencen er udbredt på alle virksomheder inden for metalindustrien, som udfører pladebearbejdning. Anvendelsen af automatiske og sammensatte anlæg bygger kompetencemæssigt på kendskab til konventionelle bearbejdningsformer. Derudover har næsten alle virksomheder inden for jobområdet konventionelle maskiner til specielle opgaver, f.eks. enkelt styks fremstilling af simple emner.

Aktuelt tilkoblede mål

Niveau kan angives ved enkeltfag.

Nummer, niveau og titel

**EUU Varighed
i dage**

Tilknyttet i perioden

Punkt 5: Efterbehandling af mødet med Børne- og Undervisningsministeren

Materiale:

- Opsamling på VEU-rådets møde med Børne- og undervisningsministeren

Bemærkninger:

Den nedsatte arbejdsgruppe mødtes første gang tirsdag den 7. juni for at planlægge indlæg til rådsmødet den 14. september 2022 om organiseringen af sektoren.

Næste møde i arbejdsgruppen er aftalt til onsdag den 22. juni.

Yderligere oplysninger vil fremkomme sammen med indkaldelsen til VEU-rådets møde onsdag den 14. september 2022

Indstilling:

Til orientering

Efterbehandling af mødet med Ministeren

Materiale: Opsamling på VEU-rådets møde med Børne- og undervisningsministeren

Bemærkninger:

FU foreslår, at rådet nedsætter en arbejdsgruppe, der får til opgave at forberede temadrøftelser i rådet, som grundlag for en efterfølgende formulering af rådets rådgivning, som Børne- og undervisningsministeren efterspurgte.

På side 2 i vedlagte opsamling er de tre emneområder for rådets rådgivning opført. Som baggrund for de nævnte emner gav ministeren udtryk for, at voksen- og efteruddannelsesområdet er vigtigt, da uddannelse er forudsætningen for at kunne begå sig på arbejdsmarkedet.

Nedenfor gengives de tre emneområder, som FU foreslår at VEU rådet fokuserer på i rådgivningen af Ministeren:

1. Organiseringen af sektoren med fokus på, hvordan de institutionelle rammer kan understøtte såvel motivation som sammenhæng og fleksibilitet i forhold til udbud af både det almene og det erhvervsrettede VEU. Rådgivningsfokus kan være på den lave aktivitet, som kan have forskellige årsager fx geografiske forhold og tilgængelighed samt konjunkturerne.
2. Opbygning af økonomimodeller. Med baggrund i de allerede afholdte drøftelser om takster/taxameter skal rådgivningen præcisere, hvilke hensyn og formål bevillingssystemet skal fremme
3. Behovet for at kigge på den langsigtede udvikling af almen og erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse, fx ifm. volumen og tilgang til uddannelse, barrierer for gennemsigtighed og progression. Ambitionen er, at drøftelser om VEU-rådets rådgivning herom kan foregå sideløbende med forventede drøftelser i de forestående VEU-trepartsfor-handlinger. Drøftelserne kan fx tage afsæt i formulerede anbefalinger og pejlemærker fra reformkommissionens anbefalinger, pejlemærker formuleret i forlængelsen af den eksisterende treparts aftale og opsamling fra temadrøftelserne samt Ministerens ønsker til VEU rådets rådgivning, fremlagt på det ekstraordinære VEU rådsmøde 28.03.22

FU foreslår, at arbejdsgruppen fokuserer på at forberede VEU rådets drøftelse af de ovenstående temaer, snarere end at udarbejde analyser og meget konkrete forslag. Det kan bl.a. ske med input fra udefrakommende eksperter. På baggrund af VEU-rådets drøftelser kan der efterfølgende arbejdes med nogle overordnede pejlemærker. Der kan i den videre proces igangsættes analyser og udformes baggrundsgrundsmateriale, udarbejdet af fx UVM eller analyse- institutter.

FU foreslår, at arbejdsgruppen formes med repræsentanter fra FH, DA og KL samt udbydere, og består af 4-5 personer. Formanden deltager i arbejdsgrupperne.

Arbejdsgruppen foreslås at komme med forslag til en temadrøftelse med fokus på organiseringen på rådets september møde med deltagelse af repræsentanter fra uddannelsesområdet og forberedelse af en indledende drøftelse i VEU rådet på oktober mødet om økonomimodeller og den langsigtede udvikling af almen og erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse.

Punkt 6: Forbrug og aktivitet på erhvervsrettet og almen VEU i 1. kvartal 2022

Materiale:

- Forbrug og aktivitet på det almene og erhvervsrettede voksen- og efteruddannelses-område for 1. kvartal 2022

Bemærkninger:

Notatet opgør aktiviteten og forbruget på almen og erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse for 1. kvartal 2022.

Forbehold for Covid-19

Rapporten sammenligner 1. kvartal 2022 med 1. kvartal 2021. For alle opgørelser i rapporten tages der forbehold for, at alle udbydere af VEU i 1. kvartal 2021 har været omlagt til varierende niveauer af nødundervisning som følge af Covid-19. Ved gennemlæsning af alle opgørelser i rapporten skal der derfor tages forbehold for Covid-19-nedlukningernes betydning for aktiviteten i 2021.

Rådet bemærkede på sit møde den 23. februar 2022 om forbrugsrapporten for 2021, at rapporten

- ønskes rensset for aktivitetsnedgangen i corona-perioden, altså rensset for udbetaling af tilskud for ikke-afholdt aktivitet pga. corona-nedlukninger
 - Ministeriet oplyser, at det er ikke muligt, fordi skolerne har indberettet den ikke-afholdte aktivitet som alm. aktivitet.
- gerne må give et overblik over områdets finansiering
 - Ministeriet oplyser, at rapporten allerede indeholder oplysninger om eksempelvis realiseret undervisningstilskuds andel af bevillingen på finansloven, se fx tabel 3.

Endvidere har rådet spurgt om, hvorvidt midler afsat til ikke-afviklet aktivitet kan anvendes ifm. trepartsforhandlinger om VEU-systemet.

Ministeriet oplyser, at aktivitetsstyrede finanslovskonti indebærer, at bevillingen følger aktiviteten – op og ned. Mindreudgifter som følge af aktivitetsnedgang kan ikke anvendes til sær-tilskud el.lign., ligesom der automatisk udbetales mere i taxametertilskud, hvis der er flere elever end budgetteret, da bevillingen justeres efter niveauet.

Endelig opfordrede DA til en drøftelse af datakvaliteten, dels om det er de rigtige data, dels om at få hurtigere adgang.

Ministeriet oplyser, at man gerne stiller op til denne drøftelse, men at det er nødvendigt at konkretisere forespørgslen yderligere.

Indstilling:

Til orientering

Forbrug og aktivitet på det almene og erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesområde for 1. kvartal 2022

Resume

Notatet opgør aktiviteten og forbruget på almen og erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse for 1. kvartal 2022.

Der forekommer en del efterindberetninger af aktivitet på VEU-området. Aktivitets- og forbrugstal skal derfor læses med forbehold for, at de kan ændre sig efter- følgende. For at sikre konsistens i forbrugsrapporternes indhold og for at sikre et retvisende sammenligningsgrundlag anvendes derfor de nyeste tilskuds- og aktivitetsdata for 2022 – som endnu ikke er påvirket af efterindberetninger – samt data for 2021, som de så ud ved udarbejdelsen af sidste års forbrugsrapport, hvor de ligeledes ikke var påvirket af efterindberetninger.

Forbehold for Covid-19

Rapporten sammenligner 1. kvartal 2022 med 1. kvartal 2021. For alle opgørelser i rapporten tages der forbehold for, at alle udbydere af VEU i 1. kvartal 2021 har været omlagt til varierende niveauer af nødundervisning som følge af Covid-19. Ved gennemlæsning af alle opgørelser i rapporten skal der derfor tages forbehold for Covid-19-nedlukningernes betydning for aktiviteten i 2021.

Erhvervsrettet voksen og efteruddannelse

I 1. kvartal 2022 er den ordinære aktivitet på Arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU) steget med 32 pct. i forhold til 1. kvartal 2021. Forbruget på AMU er i 1. kvartal 2022 steget med 19 pct. i forhold til 1. kvartal 2021.

Aktiviteten på AMU er for 6 ugers jobrettet uddannelse faldet med 34 pct. ift. 1. kvartal 2021. Den samlede AMU-aktivitet for både beskæftigede og ledige er steget med 22 pct. i forhold til 1. kvartal 2021.

Forbruget af VEU-godtgørelse (inkl. befordring, kost og logi) udgør i 1. kvartal 2022 162,6 mio. kr., hvilket svarer til en stigning på 20 pct. ift. 1. kvartal 2021.

Almen voksenuddannelse

På det almene område er aktiviteten på FVU inklusiv rekvireret aktivitet faldet med 21 pct. i 1. kvartal 2022 sammenlignet med samme periode sidste år. Ser man bort fra rekvireret aktivitet, er FVU-aktiviteten faldet med 23 pct. Det samlede aktivitetsfald på FVU skyldes især et fald på FVU-dansk. Her er aktiviteten (ekskl. rekvireret aktivitet) faldet med 171 årselever svarende til 24 pct. i 1. kvartal 2022 sammenlignet med samme periode sidste år. Aktiviteten på FVU (ekskl. rekvireret aktivitet) udgør i alt ca. 32 pct. af den budgetterede aktivitet på FL22.

I 1. kvartal 2022 blev der foretaget 9.136 screeninger på FVU, hvilket er en stigning på 121 pct. i forhold til 1. kvartal 2021.

Aktiviteten på avu (ekskl. rekvireret aktivitet) er faldet med 26 pct., mens aktiviteten på OBU er faldet med 11pct. sammenlignet med samme periode sidste år.

Virksomhedsrettet OBU udgør ca. 12 pct. af den samlede aktivitet på ordblindområdet i 1. kvartal 2022. OBU- og avu-aktiviteten i 1. kvartal 2022 udgør hhv. 13 pct. og 34 pct. af den budgetterede aktivitet på FL22

Aktivitet på erhvervsrettet VEU

Den samlede ordinære aktivitet på AMU – dvs. aktivitet finansieret af BUVM inden for de fælles kompetencebeskrivelser (FKB) – udgør i 1. kvartal 2022 1.207 årselever. Samlet set er der budgetteret med en aktivitet inden for FKB på 5.901 årselever i 2022, hvormed aktiviteten i 1. kvartal 2022 udgør 24 pct. af det budgetterede på FL22. Dette svarer til en aktivitetsstigning på 32 pct. ift. 1. kvartal 2021.

Tabel 1: Aktivitet inden for de fælles kompetencebeskrivelser (FKB), ÅE

1. kv. 2022	Budgetteret aktivitet FL22	Andel af budgetteret aktivitet på FL22	Aktivitetsændring ift. 1. kv. 2021	
AB Metalindustriens Uddannelsesudvalg	59	166	36%	127%
AD Handel, Administration, Kommunikation og Ledelse	95	548	17%	55%
AE ServiceErhvervenes Efteruddannelsesudvalg	40	244	16%	33%
AF Bygge-/Anlægsområdet og -Industri	137	381	36%	43%
AG Tekniske Installationer og Energi	17	79	21%	108%
AH Træets Efteruddannelser	0	1	8%	-
AI Mejeri- og Jordbrugets Efteruddannelsesudvalg	95	201	47%	156%
AJ Køkken-Hotel-Restaurant-Bager-Konditor-Kød-branchen	8	44	18%	-21%
AK Transporterhvervets Uddannelser	509	2.508	20%	-1%
AL Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser	110	412	27%	74%
AP Tværgående kurser & flygtninge-/indvandrerkurser	22	62	35%	172%
AQ IF & MI - Svejsning og fyringsteknik	29	149	19%	-16%
AT Individuel kompetencevurdering	2	10	25%	24%
AA Industriens Fællesudvalg	86	287	30%	208%
I alt	1.207	5.091	24%	32%

Anm: De enkelte udvalg kan have generelt meget lave aktivitetstal. Aktivitetsændringer på brøkdelen af en årselev kan i nogle tilfælde udgøre en procentuel stor ændring.

Den samlede aktivitet på AMU for både beskæftigede og ledige (dvs. inkl. rekvireret aktivitet) udgør 1.551 årselever i 1. kvartal 2022, hvilket svarer til en stigning på 22 pct. sammenlignet med 1. kvartal 2021, *jf. tabel 2.*

Ud over den ordinære aktivitet, der udgør 1.207 årselever i 1. kvartal 2022, består den samlede aktivitet på AMU af 128 årselever på 6 ugers selvvalgt uddannelse, 52 årselever for personer med videregående uddannelse samt 163 årselever vedrørende øvrig rekvireret uddannelse.

Aktiviteten på 6 ugers selvvalgt uddannelse er faldet med 34 pct. ift. 1. kvartal 2021, hvilket kan forklares af den aktuelle meget lave ledighed. Aktiviteten vedr. personer med videregående uddannelse er steget relativt meget med 150 pct. ift. året før. Det kan delvist forklares med, at der har været midlertidigt gældende regler fra juni 2020-december 2021, der indebærer, at personer med videregående uddannelser har skullet betale alm. deltagerbetaling på certifikatkurser. I denne periode har aktiviteten for disse personer derfor været indberettet som ordinær aktivitet.

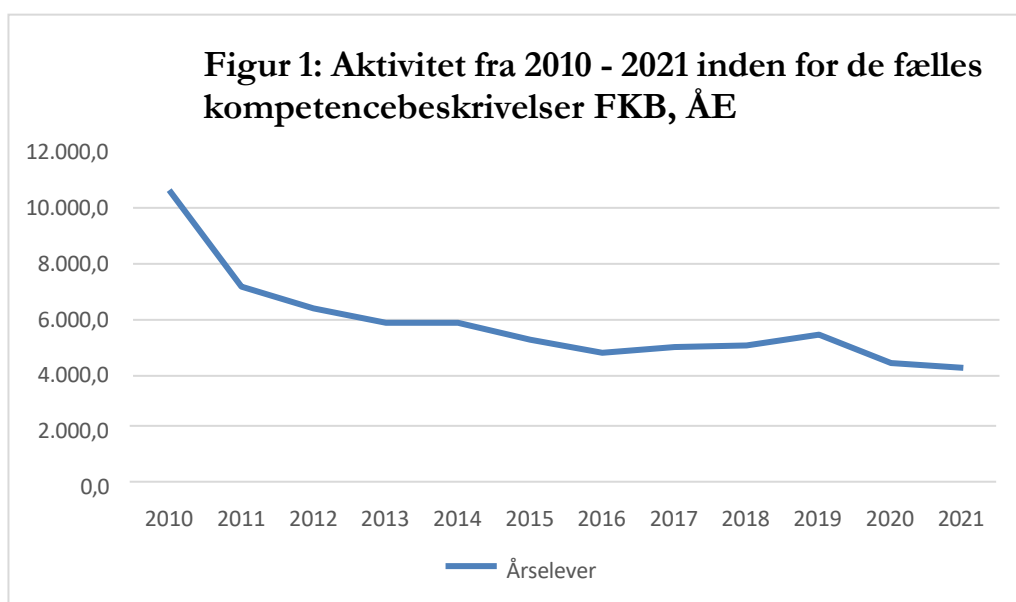
Tabel 2: Rekvireret AMU-aktivitet i 1. kvartal 2022, ÅE

	6 ugers selvvalgt uddannelse	Ændring ift. 1. kv. 2021	Personer med videregående uddannelse	Ændring ift. 1. kv. 2021	Øvrigt rekvireret aktivitet	Ændring ift. 1. kv. 2021	Aktivitet i alt, inkl. tabel 1	Ændring ift. 1. kv. 2021
AB Metalindustriens Uddannelsesudvalg	1	-1 %	1	121%	1	1664 %	62	128 %
AD Handel, Administration, Kommunikation og Ledelse	15	-52 %	18	74%	10	-37 %	138	16 %
AE ServiceErhvervenes Efteruddannelsesudvalg	7	65%	1	60%	25	97 %	72	53 %
AF Bygge-/Anlægsområdet og -Industri	4	-37%	4	188%	11	43 %	156	40 %
AG Tekniske Installationer og Energi	1	-55%	1	262%	0	-74 %	19	69 %
AH Træets Efteruddannelser	0	-	0	-	0	-	0	-
AI Mejeri- og Jordbrugets Efteruddannelsesudvalg	12	198 %	4	623 %	8	190 %	119	168 %
AJ Køkken-Hotel-Restaurant-Bager-Konditor-Kødbranchen	4	890 %	0	2 %	4	24 %	16	13 %
AK Transporterhvervets Uddannelser	72	-45 %	10	798 %	80	-7 %	670	-9 %
AL Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser	2	-47 %	6	97 %	5	70 %	123	70 %
AP Tværgående kurser & flygtninge-/indvandrerkurser	0	172 %	3	79 %	3	15 %	28	127 %
AQ IF & MI – Svejsning og fyringsteknik	5	-50 %	0	1700 %	6	64 %	40	-17 %

AT Individuel kompetencevurdering	0	-	0	-	0 -100 %	2	2 %	
AA Industriens Fællesudvalg	6	112 %	4	314 %	8	488 %	103	2190 %
I alt	128	-34 %	52	150 %	163	15 %	1.551	22 %

Anm.: 'Heraf personer med en videregående uddannelse' dækker over personer med en videregående uddannelse, hvor der er opkrævet fuld deltagerbetaling, da de er uden for AMU-målgruppen. De enkelte udvalg og rekvisitkategorier kan have generelt meget lave aktivitetstal, hvorved aktivitetsændringer på brøkdelen af en årselev i nogle tilfælde kan udgøre en procentuel stor ændring.

Figur 1 viser, som supplement til forbrugsrapportens fokus på indeværende år, en længere tidsserie over udviklingen i aktiviteten inden for den fælles kompetencebeskrivelse i perioden fra 2010-2021.

Kilde: Børne- og undervisningsministeriets datavarehus (uddannelsesstatistik.dk)

Anm. Figuren viser kun aktivitet finansieret af BUV/M. I datavarehuset er der kun data t.o.m. 3. kvrt. 2021. Niveaulet for hele året 2021 er derfor baseret på en fremskrivning.

Forbrug af undervisningstaxameter på erhvervsrettet VEU

Inden for FKB er forbruget i 1. kvartal 2022 steget med 19 pct. sammenlignet med forbruget i 1. kvartal 2021, og forbrugsprocenten er på 24 pct. af det budgetterede på FL22, jf. tabel 3.

Tabel 3: Forbrug af undervisningstaxameter, mio. kr. - inden for de fælles kompetencebeskrivelser (FKB), ÅE

	1. kvrt. 2022	Budgetteret forbrug FL22	Andel af budgetteret forbrug på FL22	Forbrugsændring ift. 1. kvrt. 2021
AB Metalindustriens Uddannelsesudvalg	5,0	17,4	29%	127%
AD Handel, Administration, Kommunikation og Ledelse	4,8	23,2	21%	58%
AE ServiceErhvervenes Efteruddannelsesudvalg	2,1	10,4	21%	24%

AF Bygge-/Anlægsområdet og -Industri	12,1	38,0	32%	46%
AG Tekniske Installationer og Energi	1,5	8,1	19%	88%
AH Træets Efteruddannelser	0,0	0,1	4%	-
AI Mejeri- og Jordbrugets Efteruddannelsesudvalg	7,3	17,8	41%	171%
AJ Køkken-Hotel-Restaurant-Bager-Konditor-Kødbranchen	0,5	2,2	21%	-31%
AK Transporterhvervets Uddannelser	70,2	318,6	22%	-2%
AL Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser	9,2	37,2	25%	69%
AP Tværgående kurser & flygtninge-/indvandrerkurser	1,7	5,2	32%	184%
AQ IF & MI - Svejsning og fyringsteknik	4,3	21,1	20%	-18%
AT Individuel kompetencevurdering	0,2	0,8	25%	2%
AA Industriens Fællesudvalg	6,6	23,7	28%	144%
I alt	125,5	523,9	24%	19%

Anm.: Der ses udelukkende på forbrug finansieret af Børne- og Undervisningsministeriet.

Forbrug af VEU-godtgørelse

Forbruget af VEU-godtgørelse, befordringstilskud samt kost & logi er steget med 20 pct. i forhold til 1. kvartal 2021, jf. tabel 4. Forbruget af godtgørelse alene er steget med 21 pct. i 1. kvartal 2022 sammenlignet med samme periode sidste år, mens forbruget af befordringstilskud er steget med 52 pct. Forbruget af kost og logi er faldet med 7 pct.

Tabel 4: Forbrug af VEU-godtgørelse i mio. kr. eksklusiv hensættelser

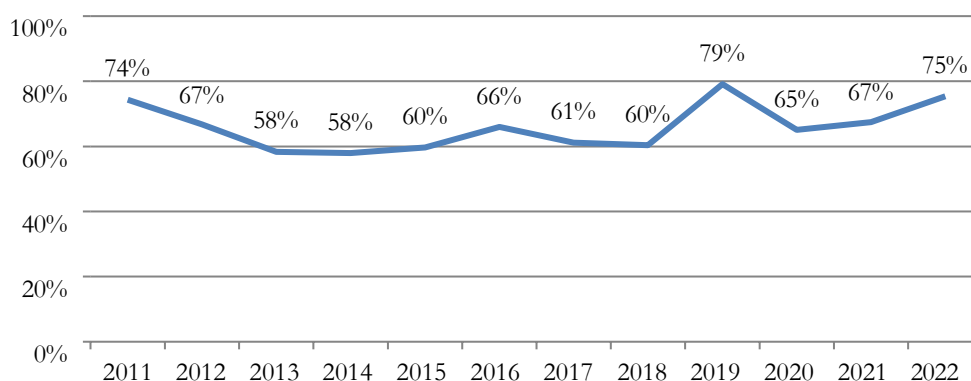
	1. kvrt. 2022	Forbrugsændring ift. 1. kvrt. 2021
Godtgørelse	162,6	21%
Befordring	9,2	52%
Kost og logi	9,8	-9%
I alt	181,6	20%

Kilde: Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB)

Anm. Forbruget af VEU-godtgørelse er opgjort eksklusiv hensættelser, for bedre at kunne sammenligne med forbruget og den beregnede trækprocent i årene for AUB overtog udbetalingen af VEU-godtgørelse.

Trækprocenten er et beregnet mål for, hvor stor en del af den potentielle samlede VEU-godtgørelsesudbetaling, som udbetales. Trækprocenten for VEU-godtgørelsen i 1. kvartal 2022 er opgjort til 75 pct., hvilket er en stigning på 8 procentpoint ift. trækprocenten i hele 2021 jf., figur 2. Stigningen skyldes formentligt, at der i trækprocenten for 2021 indgår aktivitet fra ikke-afholdte kurser, som har udløst statstilskud pga. covid-19-nedlukningerne, men ikke VEU-godtgørelse.

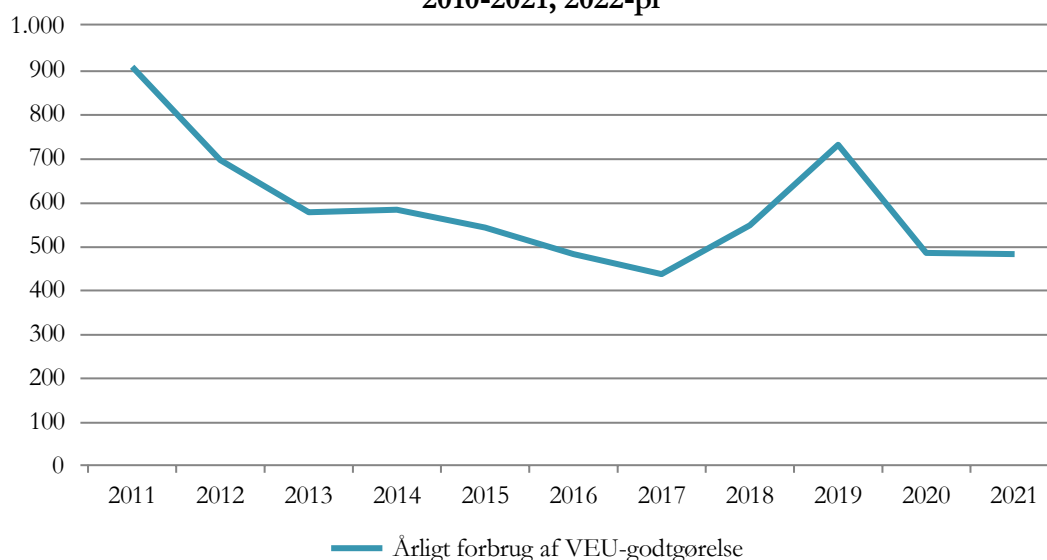
Figur 2. VEU-trækprocent, 2011-2022

Kilde: Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB) og BUVM.

Anm.: Trækprocenten i 2022 er opgjort pba. 1. kvrt.

**Figur 3. Årligt forbrug af VEU-godtgørelse, mio. kr.
2010-2021, 2022-pl**

Kilde: Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB)

Anm.: Figuren viser udviklingen i forbruget af VEU-godtgørelse ekskl. forbrug til befordring og kost & logi.

Aktivitet på FVU

I tabel 5-11 ses aktiviteten på FVU i 1. kvartal 2022 sammenlignet med aktiviteten samme periode sidste år.

For FVU ligger aktiviteten inklusiv rekvireret aktivitet i 1. kvartal 2022 på 835 årselever. Det svarer til et fald på 21 pct. sammenlignet med samme periode sidste år. Faldet skyldes et fald i aktiviteten på alle FVU-fagene på nær FVU-start.

I 1. kvartal 2022 udgør aktiviteten på FVU-engelsk 9 årselever, mens den på FVU-digital udgør 24 årselever. Sammenlignet med samme periode sidste år er der sket et fald i antallet af årselever på hhv. 53 pct. og 57 pct.

I 1. kvartal 2022 er årseleverne desuden fordelt med 580 årselever på FVU-dansk, 118 årselever på FVU-start og 104 årselever på FVU-matematik. Sammenlignet med samme periode sidste år er der sket et fald i antallet af årselever på FVU-dansk og FVU-matematik på hhv. 22 pct. og 14 pct., mens der for FVU-start er sket en stigning 3 pct. sammenlignet med samme periode sidste år.

Tabel 5: Aktivitet fordelt på fag, inkl. rekvireret aktivitet, årselever - FVU

	1. kvrt. 2021	1. kvrt. 2022	Ændring ift. sidste år
FVU-dansk	747	580	-167 (-22%)
FVU-start	115	118	3 (3%)
FVU-matematik	120	104	-16 (-14%)
FVU-engelsk	20	9	-11 (-53%)
FVU-digital	56	24	-32 (-57%)
I alt	1.057	835	-222 (-21%)

I 1. kvartal 2022 står driftsoverenskomstparterne for 66 pct. af den samlede aktivitet på FVU inkl. rekvireret aktivitet. Blandt driftsoverenskomstparterne står sprogcentre samt folkeoplysningsforbund og daghøjskoler for størstedelen af aktiviteten, *jf. tabel 6*.

Både på VUC'er og på institutioner med driftsoverenskomster er antallet af årselever på FVU faldet sammenlignet med samme periode sidste år. På institutioner med driftsoverenskomst er antallet af årselever faldet med 20 pct. På VUC'er er antallet af årselever faldet med 23 pct.

Tabel 6: Driftsoverenskomstparter inkl. rekvireret aktivitet, i årselever – FVU

	1. kvrt. 2021	1. kvrt. 2022	Ændring ift. sidste år
VUC	374	288	-86 (-23%)
Driftsoverenskomstparter	682	547	-135 (-20%)
- heraf sprogcentre	321	277	-44 (-14%)
- heraf folkeoplysning og daghøjskoler	321	226	-95 (-30%)
- heraf erhvervsskoler mv.	38	39	1 (3%)
- heraf specialskoler for voksne	2	4	2 (99%)
I alt	1.057	835	-222 (-21%)

For FVU udgør den virksomhedsrettede aktivitet inkl. rekvireret aktivitet 122 årselever svarende til ca. 15 pct. af den samlede aktivitet på FVU. Sammenlignet med sidste år er der sket et fald i den virksomhedsrettede aktivitet på 18 pct. *jf. tabel 7*.

Tabel 7: Aktivitet, virksomhedsrettet, inkl. rekvireret aktivitet, årselever - FVU

	1. kvrt. 2021	1. kvrt. 2022	Ændring ift. sidste år
FVU i alt	1.057	835	-222 (-21%)
- heraf virksomhedsrettet	150	122	-28 (-18%)

Aktiviteten på FVU ekskl. rekvireret aktivitet udgør 781 årselever i 1. kvartal 2022. I forhold til sidste år svarer det til et fald på 23 pct., *jf. tabel 8*. Faldet i aktivitet skyldes her et fald på alle FVU-fagene. Aktiviteten på FVU (ekskl. rekvireret aktivitet) i 1. kvartal 2022 udgør ca. 32 pct. af den budgetterede aktivitet på FL22.

Tabel 8: Aktivitet, ekskl. rekvireret aktivitet, i årselever - FVU

	1. kvrt. 2021	1. kvrt. 2022	Aktivitetsændring ift. sidste år
FVU-dansk	722	551	-171 (-24%)
FVU-start	113	111	-2 (-2%)
FVU-matematik	105	86	-19 (-19%)
FVU-engelsk	20	9	-11 (-53%)
FVU-digital	56	24	-32 (-57%)
I alt FVU	1.016	781	-235 (-23%)

65 pct. af den samlede FVU-aktivitet (ekskl. rekvireret aktivitet) er i 1. kvartal 2022 afviklet af institutioner med driftsoverenskomst. Sprogcentre samt folkeoplysningsforbund og daghøjskoler står for størstedelen af driftsoverenskomstparternes aktivitet. På institutioner med driftsoverenskomster er aktiviteten faldet med 22 pct. i forhold til samme periode i 2021. På VUC'er er aktiviteten faldet med 24 pct.

Tabel 9: Driftsoverenskomstparter ekskl. rekvireret aktivitet, i årselever -FVU

	1. kvrt. 2021	1. kvrt. 2022	Ændring ift. sidste år
VUC	361	273	-88 (-24%)
Driftsoverenskomstparter	654	508	-146 (-22%)
- heraf sprogcentre	316	272	-44 (-14%)
- heraf folkeoplysning og daghøjskoler	299	198	-101 (-34%)
- heraf erhvervsskoler mv.	38	37	-1 (-3%)
- heraf specialskoler for voksne	1	1	0 (-40%)
I alt	1.016	781	-235 (-23%)

For FVU udgør den virksomhedsrettede aktivitet, ekskl. rekvireret aktivitet 119 årselever - svarende til ca. 15 pct. af den samlede aktivitet på FVU. Sammenlignet med sidste år er den virksomhedsrettede aktivitet ekskl. rekvireret aktivitet faldet med 20 pct. jf. tabel 10.

Tabel 10: Aktivitet, virksomhedsrettet, ekskl. rekvireret aktivitet, årselever - FVU

	1. kvrt. 2021	1. kvrt. 2022	Ændring ift. sidste år
FVU i alt	1.016	781	-235 (-23%)
- heraf virksomhedsrettet	149	119	-30 (-20%)

Antal FVU-screeninger

Tabel 11 viser alle FVU-screeninger indberettet til Børne- og Undervisningsministeriet i 1. kvartal i årene 2019-2022. I 1. kvartal 2022 gennemførte institutionerne i alt 9.136 screeninger i forbindelse med FVU, hvilket svarer til en stigning på 121 pct. i forhold til samme periode i 2021.

Tabel 11: Antal FVU-screeninger

	1. kvrt. 2019	1. kvrt. 2020	1. kvrt. 2021	1. kvrt. 2022	Ændring fra 1. kvrt. 2021 til 1. kvrt. 2022
I alt	15.185	11.014	4.133	9.136	5.003 (121%)
<i>Heraf individuelle screeninger</i>	<i>9.757</i>	<i>8.226</i>	<i>3.758</i>	<i>7.635</i>	<i>3.877 (103%)</i>
<i>Heraf fælles-screeninger</i>	<i>5.428</i>	<i>2.788</i>	<i>375</i>	<i>1.501</i>	<i>1.126 (300%)</i>

Sammenholdt med samme periode sidste år er der sket en stigning i antallet af individuelle og fællesscreeninger i 1. kvartal 2022.

Aktivitet på ordblindeundervisning for voksne

I *tabel 12-13* ses aktiviteten opgjort i antal årselever på ordblindeområdet i 1. kvartal 2022 sammenlignet med samme periode sidste år.

Den samlede aktivitet ligger i 1. kvartal 2022 på 49 årselever. Sammenlignet med samme periode sidste år svarer det til et fald i aktiviteten på 11 pct. *jf. tabel 12.*

Virksomhedsrettet OBU udgør i 1. kvartal 2022 6 årselever svarende til ca. 12 pct. af den samlede aktivitet på ordblindeområdet. Aktiviteten på OBU udgør i alt i 1. kvartal 2022 ca. 13 pct. af den budgetterede aktivitet på FL22.

Tabel 12: Aktivitet i årselever - Ordblindeundervisning for voksne

	1. kvrt. 2021	1. kvrt. 2022	Aktivitetsændring ift. sidste år
OBU i alt	55	49	-6 (-11%)
<i>-heraf virksomhedsrettet OBU</i>	<i>9</i>	<i>6</i>	<i>-3 (-33%)</i>

På ordblindeområdet står driftsoverenskomstparterne for 58 pct. af den samlede aktivitet. Blandt driftsoverenskomstparterne står folkeoplysningsforbundene og daghøjskolerne for størstedelen af aktiviteten. Driftsoverenskomstparternes andel udgør 58 pct. og ligger dermed på samme niveau sammenlignet med samme periode sidste år. På institutioner med driftsoverenskomst er aktiviteten faldet med 7 pct., og aktiviteten på VUC'erne er faldet med 18 pct. sammenholdt med samme periode sidste år, *jf. tabel 13.*

Tabel 12: Aktivitet i årselever - Ordblindeundervisning for voksne

	1. kvrt. 2021	1. kvrt. 2022	Ændring ift. sidste år
VUC	25	21	-4 (-18%)
Driftsoverenskomstparter	30	28	-2 (-7%)
<i>- heraf sprogcentre</i>	<i>3</i>	<i>2</i>	<i>-1 (-47%)</i>
<i>- heraf folkeoplysning og daghøjskoler</i>	<i>24</i>	<i>23</i>	<i>-1 (-4%)</i>
<i>- heraf erhvervsskoler mv.</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>0 (-21%)</i>
<i>- heraf specialskoler for voksne</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>1 (90%)</i>
I alt	55	49	-6 (-12%)

Aktivitet på almen voksenuddannelse

På almen voksenuddannelse (avu) udgør den samlede aktivitet ekskl. rekvireret aktivitet i 1. kvartal 2022 1.699 årselever, *jf. tabel 14*.

Det svarer til et fald i aktiviteten på 26 pct. sammenlignet med samme periode sidste år. Aktiviteten på avu-området (ekskl. rekvireret aktivitet) i 1. kvartal 2022 udgør ca. 34 pct. af den budgetterede aktivitet på FL22.

Tabel 14: Aktivitet, ekskl. rekvireret aktivitet, i årselever – Almen voksenuddannelse (avu)

	1. kv. 2021	1. kv. 2022	Aktivitetsændring ift. sidste år
I alt	2.305	1.699	-606 (-26%)

Aktiviteten på avu inkl. rekvireret aktivitet udgør i 1. kvartal 2022 1.712 årselever, *jf. tabel 15*. Det svarer også til et fald i aktiviteten på 26 pct. sammenlignet med samme periode sidste år.

Tabel 15: Aktivitet, inkl. rekvireret aktivitet, i årselever – Almen voksenuddannelse (avu)

	1. kv. 2021	1. kv. 2022	Aktivitetsændring ift. sidste år
I alt	2.321	1.712	-609 (-26%)

Aktiviteten på kernefag udgør i alt 98,3 pct. af den samlede aktivitet på avu, mens aktiviteten på tilbudsfag udgør 1,7 pct., *jf. tabel 16*.

Tabel 16: Fordeling mellem kernefag og tilbudsfag på almen voksenuddannelse (avu)

	Antal årselever på kernefag	Antal årselever på tilbudsfag	Kernefag andel af avu-aktivitet (%)	Tilbudsfag andel af avu-aktivitet
1. kv. 2021	2.267	62	97,5%	2,5%
1. kv. 2022	1.682	29	98,3%	1,7%

Punkt 7: Status for Vis Kvalitet

Materiale:

- Notat om Viskvalitet.dk 2022
- Bilag "AMU evalueringsresultater 2020 - 1. kvrt 2022"

Bemærkninger:

Status for Viskvalitet.dk 2022 indeholder en oversigt over udviklingen i de samlede evalueringsresultater for AMU-udbydere i perioden 2020 til og med 1. kvartal 2022. Evalueringsresultaterne i notatet er fordelt efter de 10 højeste og 10 lavest vurderede AMU-udbydere målt på kursusudbytte.

Det vedlagte bilag viser resultater for alle AMU-udbydere på de tre kvalitetsdimensioner, der måles på i Viskvalitet.dk's spørgeskema til AMUs kursusedtagere: Kursusudbytte, lærerens præstation og undervisningens form og indhold, sorteret efter evalueringsresultat for kursusudbytte.

Notatet indeholder desuden en orientering om evalueringsresultaternes anvendelse i tilsynet, og orientering om status for drift af Viskvalitet.dk.

Bilaget er udsendt som selvstændigt dokument sammen med mødematerialet.

Indstilling:

Til orientering

Status for Viskvalitet.dk til VEU-rådet 2022

VEU-Rådet får årlige orienteringer om status for evalueringsresultater og arbejdet med Viskvalitet.dk. VEU-rådet fik den seneste forelæggelse af status for evalueringerne i juni 2021.

Til orientering vises i det følgende en oversigt over udviklingen i evalueringsresultater og svarprocenter fra de seneste to år, og anvendelsen af Viskvalitet.dk i styrelsens tilsyn gennemgås kort.

Herudover gives der en status for udvikling og drift af styrelsens redskaber på området.

Oversigt over de overordnede evalueringsresultater

I Viskvalitet.dk får alle kursusdeltagere på AMU mulighed for at evaluere den arbejdsmarkedsuddannelse, de har gennemført. Evalueringen foregår ved hjælp af et spørgeskema, hvor en del af spørgsmålene er fælles for alle uddannelser.

Der er som bilag vedlagt en samlet oversigt over udviklingen i de enkelte AMU-udbyderes evalueringsresultater opgjort kvartalsvis de seneste godt to år, dvs. for 2020, 2021 og 1. kvartal 2022. Oversigten er sorteret efter kursusudbytte, som er den af de tre kvalitetsdimensioner², der er gennemgående i styrelsens risikobaserede kvalitetstilsyn.

Tal for tilfredshed med kursusudbytte opgjort pr. AMU-udbyder

Tabellen nedenfor viser et udsnit med de ti højest og de ti lavest vurderede AMU-udbydere de pågældende perioder målt på kursusudbytte.

² I spørgeskemaerne er de spørgsmål, som alle deltagere får, inddelt i tre grupper, kaldet kvalitetsdimensioner: Kursusudbytte, lærerens præstation og undervisningens form og indhold, med henblik på at kvalitetsdimensionerne kan være afsæt for en mere målrettet dialog om resultaterne, både lokalt og mellem AMU-udbyderne og styrelsen.

Den generelle tilfredshed med kursusudbyttet på AMU ligger pænt i perioden 2020-22. Landsgennemsnittet er 7,9 i 1. kvartal 2022 på en skala fra 0 til 10.

De ti AMU-udbydere med højest vurderede kursusbytte

2020	
Professionshøjskolen UC Syddanmark	8,8
SOSU Østjylland	8,7
SOSU H	8,6
Viden Djurs	8,6
Randers Social- og Sundhedsskole	8,5
Social & Sundheds-Skolen, Herning	8,5
Social- og Sundheds-skolen Fyn	8,5
Social- og Sundheds-skolen Skive-Thisted-Viborg	8,5
Aarhus Business College	8,4
Bornholms Sundheds- og Sygeplejeskole	8,4
Landsgennemsnit	7,8

2021	
Sosu-uddannelserne, Diakonissestiftelsen	8,9
Professionshøjskolen UC Syddanmark	8,7
Randers Social- og Sundhedsskole	8,7
Social- og Sundheds-skolen, Fredericia-Vejle-Horsens	8,7

Vejen Business College	8,7
Professionshøjskolen UC Nordjylland	8,6
Social- og Sundheds- skolen Fyn	8,6
SOSU H	8,6
SOSU Østjylland	8,6
Viden Djurs	8,6
Lands gennemsnit	7,9

1. kvartal 2022	
Business College Syd Mømmark HkS - Sønderborg HS	9,0
Social- og Sundheds- skolen Fyn	9,0
Vejen Business College	9,0
Roskilde Handelsskole	8,9
Social- og Sundheds- skolen Skive-Thisted- Viborg	8,9
Kjærgård Landbrugs- skole	8,8
SOSU Nord	8,8
SOSU Nykøbing F.	8,8
Viden Djurs	8,8
Niels Brock, Copenhagen Business College	8,7
Lands gennemsnit	7,9

Den dårligste vurdering, deltagerne har givet en AMU-udbyder er 6,4 i 1.

kvartal 2022, mens de bedste vurderinger er på 9,0 og pænt over landsgennemsnittet. Tabellerne viser, at der hen over årene sker forskydninger i deltagernes vurderinger af kursusudbyttet hos de forskellige AMU-udbydere.

Som det ses i tabellen på næste side, har enkelte AMU-udbydere lave vurderinger gennem hele perioden. Disse udbydere bliver også vurderet på andre indikatorer og bliver udtaget i tilsynet, hvis evalueringresultaterne samlet set ligger blandt de laveste.

De ti AMU-udbydere med lavest vurderede kursusbytte

Herningsholm Erhvervsskole	7,4
Kold College	7,4
Skive College	7,4
EUC Nordvest	7,3
Scania Danmark A/S	7,3
Tietgenskolen	7,3
Campus Bornholm	7,2
DEKRA Sjælland A/S	7,2
Uddannelsescenter Holstebro	6,9
Pharmakon	6,5

Køge Handelsskole	7,5
Pharmakon	7,5
Dalum Landbrugsskole	7,4
U/Nord	7,4
CELF - Center for erhvervsrettede uddannelser Lolland-Falster	7,3
EUC Nordvest	7,2
HANSENBERG	7,2
Scania Danmark A/S	7,2
Uddannelsescenter Holstebro	7,1
Edutasia ApS - Nyledige	6,9

Nordjyllands Landbrugsskole	7,3
Hotel- og Restaurantskolen	7,2
Scania Danmark A/S	7,2
Svendborg Erhvervsskole	7,2
Campus Bornholm	7,1
EUC Nordvestsjælland	7,1
Uddannelsescenter Holstebro	7,1
Edutasia ApS - Nyledige	7,0
Professionshøjskolen VIA University College	7,0
Midtjysk Erhvervskøreskole og Uddannelsescenter	6,4

Viskvalitet.dk i tilsynet

Evalueringresultater fra Viskvalitet.dk indgår som et fast punkt i styrelsens risikobaserede kvalitetstilsyn.

Tilsyn med det samlede evalueringresultat for hver AMU-udbyder

Med den gradvise åbning af samfundet i løbet af 2021, vurderede

styrelsen, at tilsynet igen kunne baseres på årets samlede evalueringresultater, idet COVID-19 fyldte en mindre del af institutionernes liv i løbet af året, og fordi AMU-udbydere i tilsynet skal redegøre for de kvalitetsudfordringer, evalueringerne peger på, og her får mulighed for at inddrage for- hold, der måtte skyldes COVID-19.

Udtagelsen i 2022 er dog afgrænset til evalueringresultater fra 2. til 4. kvartal 2021, da 1. kvartal 2021 lå til grund for sidste års tilsyn og er behandlet der.

Følgende to indikatorer anvendes til udtagelse af AMU-udbydere i det igangværende kvalitetstilsyn 2022:

1. Det samlede evalueringresultat for en AMU-udbyder, sammenlignet med de øvrige AMU-udbyderes resultater. Udtagelse sker af de udbydere, der er de 10 % lavest vurderede i forhold til kursusudbytte samt enten lærerens præstation eller undervisningens form og indhold.
2. Evalueringresultat pr. arbejdsmarkedsuddannelse eller enkeltfag anvendt i AMU hos en AMU-udbyder, sammenlignet med hver af de andre udbyderes afholdte og evaluerede uddannelser/enkeltfag.
Udtagelse sker af de udbydere, der har afholdt de lavest vurderede, eller flest af de lavest vurderede, uddannelser/enkeltfag i sammenligning med andre udbydere. Endelig skal uddannelser/enkeltfag, der indgår i udtagelsen, være evalueret lavere end hos andre med samme uddannelse, hvis uddannelsen/enkeltfaget er blevet evalueret hos andre udbydere.

På baggrund af udtagelseskriterierne er der blevet udtaget 10 AMU-udbydere i årets kvalitetstilsyn.

- Tre er udtaget alene på grund af udbyderens samlede evalueringresultat.
- Tre er udtaget på baggrund af både lave resultater for udbyderen som sådan, og lave vurderinger af uddannelser/enkeltfag.
- Fire er alene udtaget på baggrund af lave vurderinger af uddannelser/enkeltfag.

Styrelsen har i april 2022 dels udsendt brev til de 10 udbydere om tilsynet, og dels afholdt fællesmøde med alle 10, hvor der blev orienteret om tilsynet i april 2022. På den baggrund har hver udbyder medio maj 2022 indsendt redegørelse for de årsager til de lave evalueringer og en plan for forbedring med de konkrete tiltag, udbyderen vil iværksætte for at forbedre kvaliteten af uddannelsesindsatsen. Styrelsen behandler redegørelser og planer i maj - juni og involverer AMU-udbydere i arbejdet efter behov.

Tilsyn med Svarprocenter

Styrelsen foretager et årligt tilsyn med svarprocenter i Viskvalitet.dk. Tilsynet gennemføres i år hen over sommeren 2022 på basis af data for 2. til 4. kvartal 2021, hvilket matcher dataindsamlingen i kvalitetstilsynet.

Opgørelsen af svarprocenter for 2. til 4. kvartal 2021 viser, at hovedparten af udbydere fortsat ligger langt fra styrelsens målsætning om en svarprocent på 80 %.

Kun 17 ud af 81 udbydere lever op til målet om, at 80% af evalueringsskemaerne bliver besvaret. Den gennemsnitlige svarprocent i den analyserede periode i 2021 er steget til 67 % fra 62 % i 2020, der var meget påvirket af COVID-19. Til sammenligning var svarprocenten 71 % i 2019.

Styrelsens tilsyn er under udarbejdelse, og vil indeholde opfølgning med udbydere med de laveste svarprocenter.

Teknisk status

Udviklingsopgaver vedrørende Viskvalitet.dk

Efter lanceringen af AMU-tilmelding via Voksenuddannelse.dk 15.06.2021 er Viskvalitet.dk omlagt, således at aktivitetsdata nu sendes til Voksenuddannelse.dk fremfor fra Efteruddannelse.dk. Alle AMU-udbydere er overgået til nye studieadministrative systemer.

Driftsstatus

Driften har været påvirket af overgangen fra Efteruddannelse.dk til Voksenuddannelse.dk, hvor spørgeskemaer skulle oprettes manuelt i Viskvalitet.dk, indtil dataudvekslingen var på plads. Derudover har der i 2021 været udfordringer med de offentlige resultatoversigter, som ikke var tilgængelige i forskellige perioder. Det har dog ikke påvirket selve dataindsamlingen og de analyser, der kan tilgås efter login. Overgangen til Voksenuddannelse.dk kan dog have haft betydning for svarprocenten.

Driften er blevet stabiliseret. Desuden er udfordringerne med de offentlige resultatoversigter løst, og kvartalsopdateringerne kører igen automatisk.

Information til brugerne

Brugerne hos AMU-udbydere er løbende blevet orienteret om ændringer, problemer mv. via mailinglisten til Viskvalitet.dk samt fra forsiden af sitet. STIL fortsætter denne tjeneste fremadrettet.

STUK deltager normalt i det årlige møde for AMU-udbydere i DEGs AMU-audit netværk. Mødet foregår i efteråret 2022. STUK deltager her med et oplæg om Viskvalitet.dk og AMU-tilsynet til medarbejdere fra kursusadministration og kvalitetsområdet, der typisk repræsenterer op mod ¾ af udbydere.